

Letník X.

Predplácatí se ne more.

1. novembra 1913.

VYDROVKA

ta dobra
žitna kava.

**VYDROVA
TOVARNA HRANIL
PRAGA
-VIII-**

Ali naj napišem hrupno reklamno pripoved, če Vas hočem resno pridobiti za določeni izdelek iz naše tovarne, recimo za „Vydrovko“? Ali naj je ta pripoved kratkočasna, ali bolj resne vsebine? Ali naj ta pripoved v čitatelju, ki še dosihmal ni poznal „Vydrovke“, obudi radovednost zaradi njene lastnosti in kakovosti ter ga s tem pridobi med člane velike občine Vydrovce, da je potem v isto pristojen in dobi pravico, da se mu brezplačno pošilja časnik občine Vydrovce — namreč „Domači Prijatelj“? Ne, tako nočem ravnati. Rajši hočem najpoprej izpregovoriti pametno in resno besedo, naj kuharice in gospodinje kuhajo „Vydrovko“ skrbno in kakor je v navodilu predpisano. Potem obrazložim, da „Vydrovka“ ni kavin nadomestek v navadnem besednem pomenu, temveč pravcata domača kava, ki je vzrasla v naši ljubi domovini. „Vydrovka“ sicer ni eksotično, tujinsko blago, ne vsebuje toli močnega duha kakor prekmorska kava, a je bolj zdrava in vsaj enako okusna. Dalje hočem povedati, da prava podlaga in temelj za dobro belo kavo je mleko. Ako je taisto dobro, potem pa res ni nobena coprnija, če s samo „Vydrovko“ zadobiš izvrstno pijačo. In kadar že hočete „Vydrovko“ zabeliti s prekmorsko kavo, morate znati, da za to zadostuje prav neznatna množina prekmorske kave, a ta bodi najboljše vrste. Skuhati pa jo tudi mora spretna kuharica. Končno hočem dokazati, da z manjvredno in ceneno prekmorsko kavo brez primesi ne dosežete tako okusne pijače kakor z „Vydrovko“, ako zraven porabite nekaj zrn prekmorske kave, te vražje dišave, ponavljam pa znovič, da ista mora biti najboljše vrste. Ako pa k prvemu omenjenemu poskusu pridjate še cikorijo, potem pa res ni mogoče govoriti o okusni pijači.

Lahko bi kdo rekel, da moje zakrknjeno sovraštvo do cikorije izvira iz sebičnih vzrokov. Toda resnica je samo ena in ta je na moji strani: Iz „Vydrovke“ napravite vselej jako okusno kavo. In sicer iz same „Vydrovke“. Iz cikorije pa ne skuhate nič pametnega. Iz cikorije dobite samo kislo, črno, slabodišečo brozgo. Očitaneje, da ravnam in govorim zavoljo svojega dobička, je tedaj tukaj kolikor toliko neumestno. Kadar pa se potegujem za to, da se uživanje prekmorske kave prepreči ali vsaj močno omeji, potem ravnam le po svojem prepričanju, ker „Vydrovka“ v primeri s prekmorsko kavo kaže jako važno narodnogospodarsko ozadje. Ako ne gospodarimo in ne varčujemo tako, da za svoj denar dobimo doma svojo korist, svoje domače blago, potem gospodarimo slabo in napačno. Znano je vendar, da prekmorska kava ne raste pri Ribnici. Naš denar, ki ga potrosimo za prekmorsko kavo, gre tedaj daleč čez morje. Ondašnji prebivalci in pridelovalci kave si zanj gotovo nič ne kupijo pri nas. Ako tedaj lahko dokažem, da se z Vydrovko prihrani veliko denarja, ako mi moji dolgoletni odjemalci zatrjujejo, da je „Vydrovka“ res dobra in porabna, potem naj mi nihče ne zameri, da jo priporočam.

Ker mojim ljubim in zvestim prijateljem je vse to seveda, dobro znano, zato se je „Vydrovka“ pri njih že korenito udomačila in moj sedanjí poziv velja pravzaprav tistim, ki še „Vydrovke“ ne poznajo in njene izvrstne kakovosti ne vpoštevajo. Kdor jo je enkrat pravilno skuhal in okusil, ostane gotovo moj zvesti odjemalec.

Nekoliko priznanj o Vydrovi otroški moki.

Augustin Ivan, kmet, Rosička-Nížkov, 1./X. 13: Prosim, da mi pošljete 3 kg Vaše otroške moke, ker naš negovanček ne more brez nje biti.

Axtrová Marija, trgovka, Brno, 8./IX. 13: Bodite tako uljudni in uvrstite našo hčerko v „Dom. Prijatelju“. Prej sem morala zavoljo ne pogosto obiskovati zdravnika, toda, odkar je začela uživati Vašo otroško moko, takoj je ozdravela. Zato sprejmite mojo prisrčno zahvalo, jaz bom Vaš izdelek priporočila vsakemu, ki želi imeti zdrave otroke.

Bárta Franc., krojač, Mukařov, p. Malá Skála, 22./IX. 13: Pošljite mi poštno obratno 2 kg otroške moke, ker odkar ste mi jo poslali na poskušnjo, je naša hčerka vedno zdrava in sladko spančka.

Bárta Jožef, kmet, Žďár-Veselá, p. Rovensko, 19./IX. 13: Dovoljujem si Vam poslati fotografijo naše male vnukinje Marice in prosim, da jo uvrstite v Vašo vojaško krdelo malih Vydrovčanov. Od 5. tedna jo krmimo samo z Vašo imenitno moko, ki ji jako ugaja, kakor se vidi na sliki. Fotografirana je dne 7. septembra in tehta 8 kg. Dozdaj še ni bolehalo. Zato se ima zahvaliti Vaši izvrstni moki, katero drage volje vsakemu priporočim. Pošljite mi znovič 4 kg, tega izvrstnega izdelka, ker nam že nestaja.

Bartoš Roza, učiteljeva soproga, Hodětín, p. Sudoměřice, 23./IX. 13: Prosim, da mi poštno obratno pošljete 1 kg. Vaše otroške moke, ker naš mali Zdenko noče piti samega mleka.

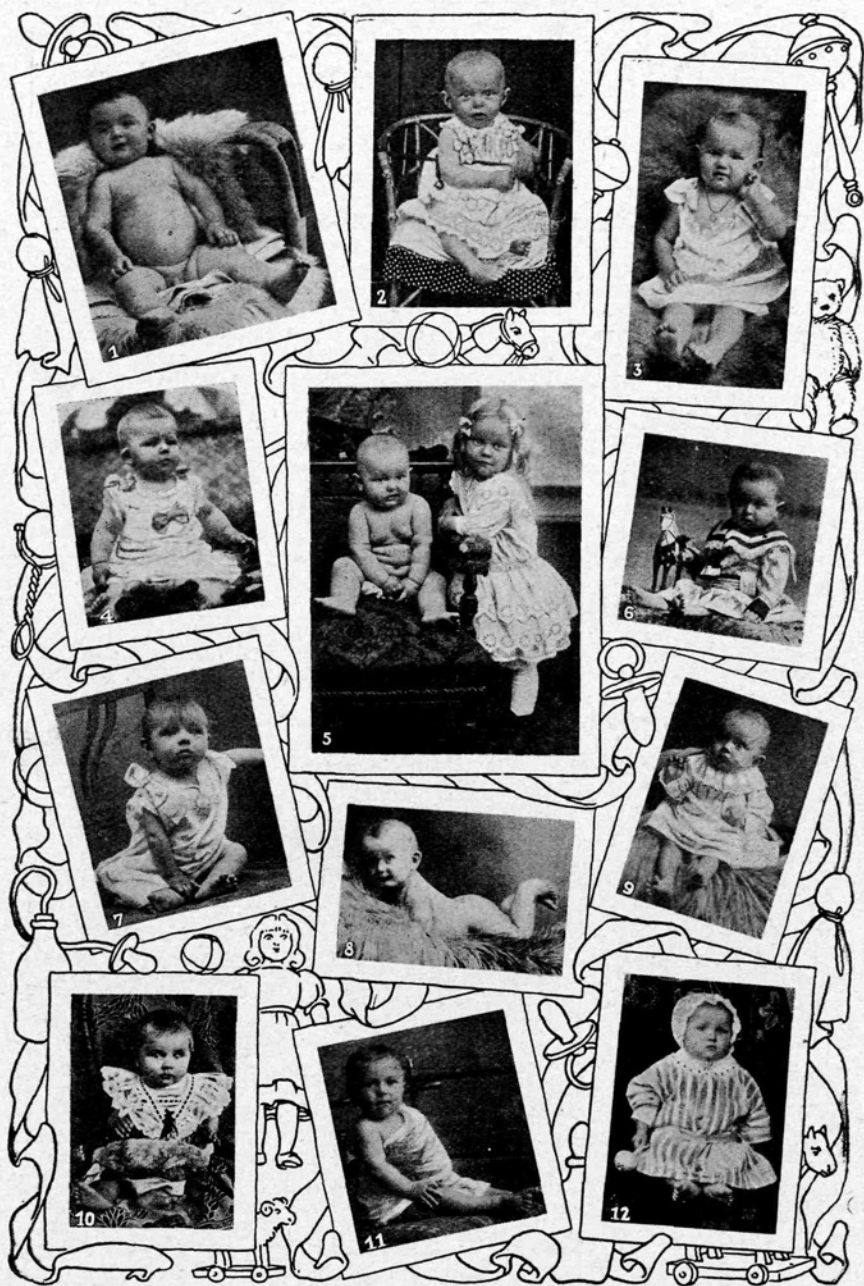
Brauman Marija, Boleslav, 9./IX. 13: Usojam si Vam poslati podobico naših malih Vydrovčanov Janezka in Anice. Posebno Janezku ugaja Vaša dobra otroška moka. Zdaj je ravno 6 mesecev star in tehta 11½ kg. Anici pa zdaj ugaja tudi Vaša dobra kava.

Bobalík Neža, pekovka, Raduň, Kylešovice, 6./IX. 13: S tem pismom si naročujem poštno obratno 3 kg Vaše otroške moke. Naši puncji izvrstno tekne in koristijo.

Cízl Ferd., stavitelj, Pozzacchio Roveretto, na Tirolskem, 22./IX. 13: Pošljite mi takoj 2 kg Vaše otroške moke, ker naša hčerka, odkar jo je okusila, odločno noče nič drugega uživati.

Čermák Ivan, dež. uslužbenec v Král. Poli pri Brnu, 21./IX. 13: Dovoljujemo si Vam poslati sliko naših hčerk Maričke in Božiče. Prva je 3 leta in 4 mesce stara, druga pa ravno eno leto. Obe sta bili od svojega rojstva krmiljeni samo z Vašo izborno otroško moko (materinega mleka sploh nista okusili). Obe ste zdravi, živahni in vedno zdravi. Vsakemu priporočujemo Vaš izborni izdelek.

Dísl Viljem, Gmünd II., na Sp. Avstrijskem, 15./IX. 13: Preden je naša Mariča zagledala luč življenja, je bilo slabo za njeno življenje. Njena mati je bila hudo bolna in zato ni mogla dojeti svojega otroka. Kot stara in zvesta prijateljica občine Vydrovice je takoj segla po tem edinem sredstvu, ki edini še lahko pomaga ter je naročila Vašo otroško moko. Poskušnja se je izvrstno obnesla. Matildica se ni dolgo pomišljala ter je pila in pila in pije še dozdaj z največjim veseljem svojo „Bamba“ (tako namreč imenuje svojo juhico). Punčka dozdaj še ni bolehalo, ima že 8 zobkov, katere je dobila brez bolečine in odločno se zoperstavlja vsaki drugi hrani. Ako ne pomaga krik in vrisk, potem začne butati z nogicama in mahati z rokama in nič drugega je ne pomiri, kakor napolnjena steklenica z njenim „Bamba“. Bodite toli uljudni in pošljite k tem 31 kg. moke, katere je naše dekletce že uporabilo, zopet 3 kg, da naš ljubček ne strada in ima hrano, ki jo je od njenega rojstva že 8 mesecev hranilo in redilo. Sprejmite mojo iskreno zahvalo in odkritosrčno priznanje za vzorno postrežbo. Vaš res izvrstni izdelek lahko z dobro vestjo vsakemu priporočim.

1. Lojzika Vlachynská (Luhačovice). 2. Božica Kavan (Sedlec). 3. Matilda Diesl (Gmünd). 4. Ivanka Holub (Honchen). 5. Ivanka in Anica Bauman (Boleslav). 6. Franček Drbálek (Vejšovice). 7. Emilija Pinkas (Praga). 8. Franček Nedbálek (Rychaltice pri Příboru). 9. Marica Pěluh (Rychaltice pri Příboru). 10. Jarmilka Pejš (Květuš). 11. Anica Veselá (Volyně). 12. Micika Bárta (Ždár-Veselá).

Douša Ivan, krčmar, Čekanice pri Taboru, 21./IX. 13: Tukaj Vam pošiljamo sliko našega Rudolfa. Uvrstite ga med Vydrovčane. Zdaj je 10 mesecev star in tehta 10 kg. Od 6. mesca ga prikrmujemo z Vašo otroško moko, ki mu jako prija.

Drbálek Francíšek, kmet, Vejšovice, p. Bedihošť, 17./VIII. 13: Pošiljamo Vam podobico našega Frančka in upamo, da v vrsti Vasih srčkanih Vydrovčanov bo tudi koristil za razširjenje slave o Vaši otroški moki. Naš otrok je zbolel v 3. mescu za črevesnim katarom, tako da smo že dvomili o njegovem življenju. Cele noči je nam prejal, nobeno zdravniško sredstvo ni pomagalo, takrat pa smo izvedeli za Vašo otroško moko. Dete je takoj ozdravelo, ko jo je zavžilo. Zato sem Vašo otroško moko poimenoval čudež in jo vsakemu priporočam. Fotografiran je v 10. mescu.

Dušek Janez, brivec, Praga, 11./VIII. 13: Pošiljam Vam sliko naše Jarmilke, častilke Vasih izdelkov. Fotografirana je v 6. mescu, ko je tehtala 7 $\frac{1}{2}$ kg, v 1 $\frac{1}{2}$ 10. mescu je shodila. Živili smo jo z Vašo moko, zdaj pa pije tudi Vašo žitno kavo. Vaši oblati: maslene in destinke tudi njej grejo v slast.

Dvořák Václav, učitelj, Střibřeč, p. Stráž ob Než., 22./IX. 13: Vydrova otroška moka je vsesplošno priljubljena. Prejšnje moke niso se izpričale. Fant je zbolel in niti najdražja moka mu ni pomagala, ko pa je zavžil Vašo moko, hitro se je obrnilo na bolje. Ker pa pri nas v Třebonju moremo kupovati samo male porcije te moke, zato si je naročujem 3 kg naravnost pri Vas, da imamo delj časa mir. Deček je 9 mesec star in močan kakor dragonec.

Gallus Janez, stavbni mojster, Nový Rousinov, 16./VII. 13: Prosim, da mi uljudno pošljete 3 kg Vaše otroške moke in sicer nemudoma, ker nam že zmanjkuje. Z Vašo otroško moko izrejam že drugo hčerko in vselej smo ž njo zadovoljni.

Grmela Eman, krojač, Hartmanice, p. Drahaný, 25./VIII. 13: Blagovolite mi poslati zopet 3 kg Vaše otroške moke, toda poštno obratno, ker našemu ljubkemu paglavčku, katerega ž njo prikrmujemo od 3. mesca, neizmerno diši.

Guttman Malvina, Dunaj IX., Türkengasse, 22./IX. 13: V prilogi Vam pošiljamo fotografijo naših otrok Edite in Valtera, da jih uvrstite v Vaš časnik. Izrejena sta bila izključno z Vašo otroško moko, ki je jima imenitno prijala.

Hauptvogel Alojzij, sedlar, Solany, p. Třebivlice, 17./IX. 13: Usojam si Vam poslati podobico naše hčerke Liduške, katero od 3. mesca prikrmujemo z Vašo otroško moko, ki jo kupujemo v trgovini g. Fr. Zahna v Třebivlicah. Fotografirana je v 10. mescu, ima 8 zobkov in se že postavlja na noge. Da ji moka gre v slast, se jasno razvidi na sliki. Vaš izdelek vsakemu priporočim.

Hlousek Ivan, tovarnar na gosp. stroje, Stará Voda, p. Chlumec ob Cidlini, 20./IX. 13: Naša Marička je od svojega rojstva življena samo z Vašo otroško moko, ne da bi kedaj bolehal. Pošiljamo Vam sliko našega ljubčka in Vas prosimo, da jo uvrstite med Vaše male Vydrovčane. Fotografirana je, ko je bila 10 $\frac{1}{2}$ mesca stara, zdaj pa je v 14. mescu in tehta 11 $\frac{1}{2}$ kg.

Holub Dragotina, gozdarjeva soproga v Honnchen, p. Rokytnice pri Žamberku, 11./IX. 13: Pošiljam Vam fotografijo naše Hanice, ki jo od 2. mesca prikrmujemo z Vašo otroško moko, katera njej posebno ugaja. Zdaj je 12 mesev stara, tehta 12 kg in ima 6 zobkov. Vaš izdelek vsakemu priporočim.

Hostovský Karol, Raasdorf na Sp. Avstrijskem, 22./IX. 13: Zahvaljujem se Vam, da ste mi naročilo točno poslali, posebna Vaša otroška moka našemu Lavoslavu gre v slast.

Hozák Ana, kmetica, Cetonov, p. Osečná, 19./IX. 13: Dovoljujem si Vam poslati sliko naše Zdeničke, fotografirana je v 10. mescu in zasluži, da jo uvrstite med Vaše Vydrovčane, ker ji je Vaš izdelek toli dišal. Otrok je jako živahen. Zato morem Vašo moko vsakemu priporočiti. Zdaj pa se posladka tudi z Vašo kavo.

Hruška Edvard, učitelj, Voušovice, p. Čkyně, 24./IX. 13: V album Vasih Vydrovčanov pošiljam Vam fotografijo naše Vlaste, katero od 14 dni njenega življenja prikrmujemo in od 3 mesev izključno krmimo z Vašo otroško moko. Fotografirana je v 16. mescu in za svoje zdravje se ima zahvaliti samo Vašemu izdelku.

13. Karol Waňátko (Jablonec ob Nisi). 14. Ivan Penningr (V. Pavlovice).
 15. Manica Mavrenc (Suché Vrbno při Č. Budějovicah). 16. Pepček Šafa-
 rovský (Kláster). 17. Manica Murdych (Sopka). 18. Liduška Hauptvogel (Solany).
 19. Jarmila Dušek (Praha). 20. Urh Mříhlad (Polica). 21. Liduška Michal
 (Chropiň). 22. Franček Sístek (Vranov). 23. Franček Vacek (Mezhoř). 24.
 Marica Axter (Brno). 25. Tonček Slabý (Kr. Vinohradi). 26. Rudi Röhrich
 (Svinov).

ZOFKA KVEDER:

ALENKA.

Alenka je bila četrta. Pred njo so bile tri sestre, a za njo še dva brata.

Ona je prišla na svet neželjena, s strahom pričakovana. Uboštvo je bilo v hiši. Oče je bil brez dela že skoro leto dni. Poskušal je to in ono ali nikjer ga niso obdržali dolgo. Bil je prej sluga v nekem društvu, a odpustili so ga radi malenkostnega pogreška, zaradi par kron, ki so manjkale pri obračunu, ka-li. Prve mesece se je trudil dobiti zopet kaj stalnega, ali nesreča ga je preganjala, zastonj je hodil prosit okoli, zaman je trkal na vrata. Njegova obleka je postala oguljena, nič več se ni držal ravno in korektno, nič več se ni bril vsak dan. Polagoma se je zanemarjal, prodal je uro in prstan. Zagrabil je že za vsako delo, ki mu ga je nudila priložnost, pomagal je pri selitvah, v trgovinah, na kolodvoru, kjer so pač potrebovali delavca. Nič več ni mislil, da postane kje sluga, da bo imel majhno ali snažno stanovanje, čedno uniformo in redno plačo vsak mesec. Prej, dokler je imel službo, njegova žena ni živela slabo. Res je bilo precej dela s tremi dekletci, od katerih je največja imela še le šest let. Tudi možu je pomagala pospravljat veliko stanovanje društva pozno zvečer ali zgodaj v jutro, tudi vrata je odpirala, kadar je imel mož pota po mestu, kadar je nosil pisma ali pobiral članarino. Vendar ni poznala posebnih skrbij. Bila je gospodarna in skromna ženska, znala je v prid obrniti vsaki krajcar, znala je pristojno hraniti in oblačiti družinico z denarjem, ki ga ji je dajal mož.

Potem je prišla nesreča, da je mož izgubil službo. Spočetka se ni mnogo vznemirjala. Sama je poiskala sobo in kuhinjo v čedni hiši sredi mesta, ko so se morali seliti iz društva. Nekaj malo prihrankov sta tudi še imela v poštni hranilnici in prve tedne je potekalo življenje brez strahu, mirno in skoraj prijetno. Oba sta bila prepričana, da bo mož zdaj, zdaj našel zopet kako primerno službo. Ko sta vzdignila zadnji denar iz hranilnice, sta se prestrašila oba. Ona je bolj skromno kuhala, kakor sicer in on je še bolj pridno tekal po mestu iskat zaslužka. Čez štirinajst dni se je preselila družinica v predmestje. Stanovali so v mokri, temni in nezdravi kleti. Mesto pravzaprav ni trpelo takih stanovanj in vendar je stotine takih revežev, kakor so bili oni — brez

pravega zaslužka — stanovalo na enak način. Že pri selitvi sta prodala nekaj stvari, ki niso bile neobhodno potrebne: zrcalo, mal divan, par slik, lepšo mizo.

Tam je prišel Zima prvokrat pijan domov, neke sobote v noč, ko je zopet cel teden zastoj iskal službo. Srečal je nekdanjega tovariša, izposodil si je od njega par desetih in se napil v beznici žganja. Drug dan ni bilo beliča v hiši in Zimovka je šla k sosedam prosit kruha za otroke. V pondeljek se je šla ponujat h gospem za perico. Ona je imela boljšo srečo. Hodila je prat zdaj k tej, zdaj k oni družini. In čeprav je bilo to za njo, ki je zopet pričakovala dete, mučno in težko delo, so vendar one krone, ki jih je nosila domov, obranile družino od najhujšega gladu.

Take so bile razmere, ko se je rodila Alenka. Bila je zdravo, črnooko dekletce, ampak mati ni imela mnogo časa za njo. Prepustila jo je sedemletni Tinki, ki je hodila že v šolo in je opoldne pogrela sestrici mleko in jo napitala, kadar ni bilo matere doma. Mala Alenka je pri taki negi slabo prospevala, njen obraz je bil bled in suh. Cele dneve je ležala sama v zatohli dekletni izbi, kjer se je, če je bila mati doma, vse kadilo od soparice, kajti mati tudi doma ni smela gubiti niti ene ure. Mož je postal poslužnik, ali tudi v novem poklicu se mu je godilo enako slabo.

Prej mu je teklo življenje gladko, skoraj brez skrbi v nepretržnem delu, a ko je izgubil službo, je bilo, kakor, da se mu je sreča skrila za vselej. Ni se znal obrniti in si pomagati na boljše. Jezilo ga je to, začel je piti, kričal je na ženo, kadarkoli se je tožila, da nimajo otroci kaj jesti in ga je prosila za denar.

Žalostno življenje je živela Alenka. Starejše sestre so se malo zadrževale doma. Igrale so se na dvorišču ali vasovale pri sosedovih otrocih. Alenka je bila mnogo bolna, kasno je shodila in tudi poznejše je mnogo polegala. Sestre je niso marale, niti drugi otroci ne, ker ni znala bežati in skakati. Tudi oče je ni maral.

„Zakaj si na svetu?!“ je godrnjal, kadar je bil trezen in je včasih zvečer pogledal v njen kot, kjer je ždela, kakor preplašena, bolna ptičica. „Umrta bi! Samo za pokoro boš, sebi in drugim!“

Le mati jo je imela rada. „Sirotica moja,“ je rekla vselej, kadar je odhajala ali prihajala in jo je pogladila po temnih tankih laskih in pritisnila k sebi. „Sirotica moja, le potrpi. Kadar boš velika, bo vse drugače, lepše.“

Ali Alenka je rasla tako počasi, da je mislila in se bala v svojem srcu, da ne bo nikoli, nikoli velika.

Ko je bila stara štiri leta in je komaj hodila toliko, kakor drugi otroci s poldrugim letom, se je rodil brat Tonček. Mati je jokala vse mesece prej, ali ko je prišel na svet, ga je bila vesela in tudi očetu je bilo prav, da ima fanta. Skoro cel mesec ni pil in kar je zaslužil, je prinesel ženi.

Fantka so dali Alenčici v skrb. Mati je rekla, da je sicer najmlajša, da izgleda, kakor da bi bila dve leti stara, a pametna je kakor da bi ji bilo dvanajst. Starejše tri: Tinka, Ančica in Pepca so bile malo doma. Hodile so že vsi tri v šolo, znale so se prikupiti raznim gospem v ulici, da so jih pošiljale včasih na pošto ali v prodajalno, pa so dobile kaj za pojediti kakšen krajcar ali kako iznošeno oblekico, predpasnik, kapo od otrok. Bile so zdrave, gibčne, vesele in domača revščina jih ni preveč težila. Tinka je hodila vsako popoldne k sosedi, ki je bila šivilja, prati posodo in je dobila zato vsakikrat groš. Vse tri so dobile v šoli obleke pred Božičem, ljudje so jih imeli radi, ker so bile fletne in zgovorne.

Alenka se je brigala za Tončka s čudovito pozornostjo in nežnostjo. Tako je bila majhna in slaba, da ga ni mogla nositi na rokah. Kadar ga je previjala in prekladala, so se ji tresle šibke ročice in skrbela zanj, kakor še vsaka mati ne. Nekaj milega, neizmerna, bogata dobrota je bila v srcu male bolehné deklice. Kdovedi kje se je naučila razne pesmice, ki jih je s svojim tenkim glaskom stoinstokrat prepevala sitnemu bratcu, ki je bil bolehen in droben, kakor ona. Njena mati je imela prav, ko je rekla, da ima štiriletna deklica pamet dvanajstletne. Njene oči so vse razumele in zato jo je imela mati morda tako rada, rajša kakor starejše tri, ki so bile zdrave in dobro razvite.

„Kaj si tako trudna, mama?“ je vprašal droben glasek iz male stare otroške postelje, kjer je skupaj ležala z bratom dojenčcem, kadar je prišla mati ob osmih domov in večkrat še poznejše, trudna, z rdečimi, odrgnjenimi rokami.

„Malo sem pač trudna,“ je pritrčila mati. „Veš, sirotica, denar se ne dobi zastonj. Ampak pri svetnikovih dobim vedno tudi za vas kaj,“ je pripovedovala in zlagala na mizo par kolačev. „Dopoldne so mi dali klobaso, prinesla sem jo tebi, sirotica, da boš imela jutri za obed.“

Ali zdrave stare starejše sestre so se že zgrnile okoli mize. „In nam, mama, zakaj nam ne daš? Lačne smo in tako dolgo nismo imele mesa.“

„Pa jim daj, mama,“ je rekla Alenka. „Meni je klobasa preslana.“

Ali prišel je oče, rekel, da ni imel cel dan poštenega grižljaja v ustih, da ni ničesar zaslužil in pojedel je klobaso in kolače. „Daj mi dvajset krajcarjev, jutri ti jih vrnem. Moram iti malo v krčmo, tam bodo tovariši. Dogovorili se bomo za jutri za eno selitev.“

Če ni hotela imeti Zimovka prepira in kletve, je morala dati. In če je dala, jo je bilo strah, kdaj bo prišel mož domov, če bo trezen, kakšne bo volje. Kolikrat je prilomastil po noči ves divji in če se je le oglasila, je razbijal in pretepal vse, ženo in otroke.

Ko je on odšel, skuhala je Zimovka otrokom večerjo in tudi za drugi dan kavo in žgance, rižo, rezance ali kaj tacega, da so imeli otroci za jesti. Spravila je otroke spat, zašila je še kakšno stvar, da niso hodila dekletca raztrgana v šolo in pripravila si je vse na drugi dan, da samo vstane in odide. Težko je vstajala od mize, nerodna je bila, neizrečeno trudna, kajti zopet je čakala dete. Globoko je vzdihnila in dve solzi ste ji zdrknili po licih.

Alenka se je oglasila: „Mama, nikar ne jokaj! Žalostna bom, če boš jokala.“

„Kaj še ne spiš, sirotica? . . . Oj, otrok moj, življenje je težko, težko!“

„Čakaj mama, kadar bom velika . . .“ je tolažilo dete. „Pomagala ti bom . . .“

„Kaj boš, sirotica . . .“

Mati se je navadila in vedno je rekla Alenki „sirotica“.

„Mama, na omari imaš še malo glicerina, namaži si roke,“ jo se spomnila Alenka.

Mati si je namazala rdeče, otečene roke in prišla k Alenki. „Tebe imam najrajše, sirotica,“ je rekla in jo pogladila. „Daj mi otroka . . .“

„Pusti ga, mama, pri meni. Saj spi, vidiš. In če se bo po noči prebudil, mu bom že dala mleka. Samo pripravi v štedilniku, da ne bo mrzlo. Saj jaz lahko po dnevi spim.“

Mati je vzdihnila. Križa so jo bolela, komaj se je držala po konci. In jutri mora spet na delo, spet prati od zore do mraka, stati, mencati, pripogibati se. Mora zaslužiti par kron, da bo vsaj kruha v hiši in da prištedi še par krajcarjev za čas, ko bo ležala in bodo zopet novi stroški, bolezen, beda, skrbi, še en otrok . . . siromak . . .

In pustila je dete pri štiriletni deklici in padla na slabo trdo posteljo, preveč zmučena, da bi mogla premišljevati o bodočnosti, o skrbeh . . .

Pozno v noči je prišel Zima domov. Bil je pijan, zadeval se je ob pohištvo, zbudil malega.

„Kaj ječi, vrag . . .“ in že se je zvrnil na svojo posteljo v drug kot in zasmrčal. Še slekel se ni.

Mati se je prebudila za trenotek, nekaj vzdihnila iz sna ali trudno telo je ostalo negibno. Tri starejše deklice so spale mirno dalje, navajene na nočni hrup očeta in jok brata. Le Alenka je vstala, podtaknila otroku suho cunjo, šla v štedilnik po mleko in nahranila malega. Ali bil je bolan, kali; ni se dal potolažiti in prejokal je celo noč skoro do zore. Zrak v kletni izbi je bil težak in vlažen, smrdeč in zadušljiv. Težko hropenje pijanega očeta se je mešalo med sopenje matere, ki je v sanjah zdaj pa zdaj globoko vzdihnila; sestre so včasih zakašljale, a

malo dete je venomer ječalo in se zvijalo. Alenka je bila pospana. Njeno drobno telesce je bilo pokrito s potom. Malo je zatisnila oči, ali brat je ječal poleg nje, preblizu, da bi mogla zaspati. Smilil se ji je in porinila je svojo roko izpod njega in ga stiskala k sebi. Grela ga je s svojim telesom in ko le ni prestal jokati, je zaihtela tudi ona, tiho, pridušeno. Tako so počasi potekale nočne ure. Nihče se ni zmenil za otroški jok, za Alenkino ihtenje . . . Oče je bil pijan, mati ubita od dela, sestre zdrave, trudne od celdnevnega skakanja in igranja . . .

Ko je bila stara Alenka šest let, je imela dva brata, na ktera ji je bilo paziti. Morala bi bila pravzaprav že v šolo, ali Zimovka se je izgovarjala, da je Alenka še preslaba. Res je bila šibka in drobna, kakor bilka, ali to ni bil pravi vzrok.

„Ti si moja edina pomoč, sirotica,“ ji je rekla Zimovka. „Če tebe ne bi bilo, bi morala skočiti v vodo. Noben mi nič ne pomaga, le ti . . .“

In res: Oče je pili, Tinka, ki je bila že enajst let stara je bila povsod prijazna in uslužna, samo doma ne in Ančica in Pepca enako. Držale so skupaj te tri, staknile tu nekaj, tam nekaj in ni se jim godilo preslabo. Mislile so samo na se.

„Ti, Tinka, pojdi danes z vozičkom malo v park, da bode ta fantka malo na zraku in tudi Alenko vzemite s seboj,“ je ukazovala Zimovka.

Ali jezična Tinka se je hitro obranila sitne dolžnosti, češ, da mora v sosedstvo z Ančico in Pepco, da bodo nosile drva in da jim je gospa že obljubila kavo in nekaj stare obleke od svojih otrok. „Saj je tudi na dvorišču solnce. Naj le Alenka pazi na fantka, ona je navajena . . .“

Alenka je bila navajena . . .

Desna rama se ji je malo skrivila od vednega pestovanja. Zimovka se je tolažila, da bo že prešlo, pa ni. Alenka je ostala majhna in nekako čudno zgrbljena.

Ampak v obraz je bila prikupljiva. Imela je lepe, velike, temne oči in goste, dolge lase.

Brata sta bila tudi oba nekako zanikrna. Tonček je komaj s tremi leti malo shodil, Jožko je imel veliko debelo glavo in tenke kruljave noge, čudno se je gugal pri hoji z ene strani na drugo.

Z osmimi leti je šla Alenka v šolo. Prav dobro se je učila in učiteljice so jo imele rade. Otroci pa ko prej niso marali za njo, bila je pretiha, preprehlevna, tudi so se smejali njeni grbi.

Doma je bila beda vedno večja. Zima se je popolnoma zamenaril, bil je ženi in otrokom v veliko nadlogo. Pil je, če je le prišel do beliča, preklinjal življenje in postajal vedno bolj surov.

„Vse vas bom potolkel!“ je kričal, ko je bil pijan in to je bilo skoro vsaki dan. „Najboljše, da vas ni, revščina gnila! Saj ste za nič! Posebno to troje je boljše, da danes vzame konec,

ko jutri!“ in pretel je s pestmi proti kotu, kjer je ležala Alenka s fantkama.

Nekoč je prišel z nekim okleščkom in je začel mlatiti po otrocih, da so sosede pritekale na pomoč.

„Živina! Kaj si popolnoma podivjal?!“ je tarnala Zimovka, ko je prišla domov.

„Molči, ženska,“ je jecljal pijanec. „Trije berači manj na svetu . . . kaj veš ti, neumnica?“

Strašno življenje je bilo to. Vsak dan prepir, jok.

Tinka je s štirinajstimi leti odšla z doma za pesterno. „Da ne bo več v peklu,“ je rekla.

In za njo sta odšli tudi Ančica in Pepca. Zimovka je upala, da jo bodo kaj podpirale, dajale ji zaslužek. Ali zmotila se je. Ni jih bilo blizu in če je šla včasih sama za njima, so godrnjaje dale desetico ali dve in rekle, da gospe nimajo rade, da jih kdo vsak čas moti. Da potrebujejo denar za se, za obleko, čevlje, da nečajo biti tako neumne, kakor mati, ki daje očetu vedno vse krvavo zaslužene novčiče, da jih zapije . . .

Ko je Alenka dokončala šolo, se je hodila učiti šivat. Brata sta bolehala, enemu so se delali škroflji, drugi je kašljal. Videlo se je na njima, da ne bodeta nikdar, kakor drugi ljudje, da si ne bodeta nikoli zaslužila kruha, kamoli, da bi bila kdaj v pomoč staršem in sestri.

„Kadar jaz doli padem, bo vsega konec,“ je vzdihovala Zimovka. „Od lakote nas bo konec.“

Alenka jo je tolažila, da bo že ona skrbela za vse, da bo že nekako Bog dal . . .

„Kaj boš, sirotica, šibka si, en dan, če bi šla prat, pa se boš fentala za vselej,“ je ugovarjala Zimovka.

Takrat je Alenka rekla, da se bo učila šivat, to je lahko delo in zasluži se precej. Zimovka je zopet dobila malo poguma.

Že tretje leto se je učila šivat, ko je mati nekoč težko obolela. Noge so ji že dolgo otekale, pa ni marala. Siromašni ljudje še bolni ne vtegnejo biti. A na konec jo je vendar zmagalo. Kar hipoma jo je prijela strašna bolečina v bokih, pa vse doli po celih nogah, da se kar premakniti ni mogla; z vozom so jo pripeljali domov.

Alenka je šla po zdravnika. Resno je vrtel z glavo.

„Mesece bo morala ležati, v bolnišnico naj gre, kaj bo doma . . . Zdrava sploh ne bo več nobenkrat tako, da bi mogla spet hoditi po hišah prat. Pokvarila se je, prehladila kdove kolikrat . . .“

„Oh, moj Bog in kaj bo z otroci!“ je vzdihovala Zimovka v bolečinah. Samo na to je mislila v enomer. V nogah jo je žgalo in rezalo, kakor z noži, kakor z žarečimi iglami jo je zbadalo, ampak v srcu ji je bilo še hujše.

„Kaj bo z očetom, Alenka?“ je govorila po noči. „Dozdaj je imel vendar en kot, kamor se je stisnil, ampak če mene več ne bo . . . Po ulicah se bo valjal, zapirali ga bodo . . . Res, da pije, ampak kdovedi, morda bolj iz žalosti, kakor zaradi kaj družega . . . Tudi on je človek, vaš oče . . . Ko je bil mlad in se nam je še dobro godilo, ni pil . . . In fanta, kaj bo z fanti?! Oh, moj Bog, jaz sirota . . . In ti, kaj bo s teboj, Alenka, sirotica moja! . . .“

Obupno je jokala mati.

„Nikar ne jokajte,“ je rekla Alenka. „Jaz bom skrbela za vse, za očeta, za Tončka in Jožka in zase. Boste videli, da bo vse prav. Doma bom ostala in šivala bom.“

Zimovko so odpeljali v bolnišnico in sedemnajstletna Alenka je skušala sama ubraniti družinico od lakote. Šivala je za delavke v sosedstvu, ženske so ji šle na roko, ker so vedele, kako je življenje siromakov težko in okrutno, vedele so to često iz lastne skušnje . . .

Po par mescih se je vrnila Zimovka domov iz bolnišnice, ampak noge so ji ostale trde in hrome. Morala bi bila iti še v drage kopelji za par mesecev, ali od kje denarja za to?!

Alenka je kupila širok naslonjač, posadila mater notri in jo porinila k svojemu šivalnemu stroju. Roke je imela Zimovka zdrave, pa je pomagala hčeri šivati gumbe in gumbnice in sploh to, kar se ne more delati s strojem.

Preselili so se v podstrešje, da je imela Alenka več svetlobe. Tudi je bilo prejšnje stanovanje prevlažno.

Tonček je hodil zadnje leto v šolo, toda mnogo je bolehal in po zimi ga je bolezen do cela vrgla v posteljo. Vsi so vedeli in tudi on sam je slutil, da ne bo več vstal. Duševno ni bil razvit, težko je mislil. Vendar je bil dobrosrčen in posebno Alenko je ljubil zelo. Jožko je bil bolj nadarjen. Lahko se je učil, rad je čital, ampak telo njegovo je bilo šibko in zaostalo v rasti; še vedno se je zibal pri hoji. Alenka je sklenila, da ga bo dala učiti urarstva. Po dolgem razmišljanju se je spomnila tega rokodelstva. Bil je spreten in pameten in to bi bilo skoro edino zanj. „Sedel bo pri svojem poslu in bolne noge ga ne bodo nič ovirale,“ je razlagala Alenka materi . . .

Celo oče je zadnji čas postal bolj mehek in dober. Zaslužil seveda ni mnogo, skoraj nič. Zimovka je trdila, da se ji ne dopade, da je to slab pomen, če se pijanec v starih letih preveč hitro spreobrne. „Bolan bo postal, boš videla, Alenka,“ je pripovedovala hčeri. „In to bo še hujše. Poznam take. Žalostno so končali. Nesreča preganja nas vse . . .“

Zimovka je res nekako vganila. Zima je vedno bolj tožil nad velikimi bolečinami v želodcu, da ne sme ne jesti, ne piti. Propadal je jako, slabo je izgledal in Alenka je šla neki dan z njim k zdravniku, ko razni čaji in obkladki le niso hoteli pomagati. Zdravnik je naročil Alenki, naj drugi dan pride po recept, da mora še nekaj pogledati v knjigah in ona naj pride,

ne oče, da ji bo razjasnil, oče bi pozabil . . . In ko je prišla, ji je rekel, da ima oče najbrž raka, da bo to morda še dolgo trajalo in da je ta bolezen zelo huda . . .

Kmalu potem je tudi Alenki postalo nekako čudno, glava jo je bolela, po noči ni mogla spati. Parkrat ji je prišla taka vrtoglavica, da je morala pustiti delo in leči. Potožila se je sosedu, ki ji je iz dobrote donášala stvari iz trga in prodajalnice in ji včasih pomagala pospraviti stanovanje, da je mogla prej k šivanju.

„Jej, glava vas boli Alenka? In kje pa?“ se je začudila sosedu, kakor prestrašena.

„V zatilniku, nekako čudno . . . In za očmi tudi ali najbolj zadaj, kar vrat mi otrpne včasih,“ je pripovedovala Alenka.

„Bog se vas usmili!“ se je zgrozila sosedu. „Da ne bi dobili jetiko v možgane. Moj brat je umrl na taki bolezn. To je strašno. Kar venomer ga je bolela glava pol leta ali še dlje in potem je znorel, morali smo ga dati v norišnico, tam je revež še skoro leto dni živel predno je umrl. Hodila sem ga obiskat, pa me ni poznal.“

Alenka je vsa strepetala in pobledela, kakor stena. „To ni res, to ni mogoče . . .“ je zašepetala.

„Zakaj ne?“ je rekla ženska. „V naši familiji je bilo, kakor pri vas. Prvi otroci smo vsi zdravi in močni, takrat oče še ni pil in mati je bila zadovoljna in trdnega zdravja, potem je začel oče piti, uboštvo nas je stisnilo, mati je shujšala in oslabela in mlajši bratje in sestre so bili vsi betežni, sama nadloga, kašljali so, hirali, imeli so rane, kaj vem kaj vse, eden je imel bolezen v nogah, drugi v prsih, v vratu in bratu je prišlo v glavo. Revež, mnogo je trpel.“

Alenka se je opotekla.

„Kaj vam je za voljo božjo?! Kakšni ste, vsi blede in prepadli. Oh, jaz, neumnica, kaj sem vam naklepetala!“ se je vstrašila ženska. „Le nikar se ne bojte! Taka bolezen, kakor jo je moj brat imel, je redka, pravijo. Malo slabi ste, jesti morate več in mnogo mleka piti, pa bo kmalu vse dobro,“ je hitela sosedu. „Kar danes vam bom prinesla liter mleka iz trga, saj je ceno. Zdaj toliko delate in zaslužite, da lahko privoščite tudi sebi kakšno okrepčilo.“

„Dobro, dobro, bom že,“ je rekla Alenka, dala ženski denar in odšla v svoje stanovanje k delu.

Velika skrb ji je stisnila srce. Zazdelo se ji je, da ima sosedu prav, da ima tudi ona tako bolezen, kakor njen brat . . . Počakala bo teden dni in potem, če ne bo bolje . . . Kaj, če ne bolje? . . . Ne, ne take misli so zločin! Štirinajst dni bo počakala, ne, cel mesec . . . Vreme se bo spremenilo, toplejše bo, spomlad . . . Gotovo bo boljše, prav gotovo . . .

Alenka je čakala na zdravje, čakala, kdaj bo prenehalo kljuvanje v glavi, tisti neznosni pritisk v zatilniku.

Materi se ni nič več pritoževala. Zakaj bi še njo plašila? Delala je z mrzlično pridnostjo. Ni si dala miru in počitka. Ne-prenehoma je drdral stroj in zdelo se ji je, kakor da ji ta igla, ki pred njo brez prestanka skače gori doli, vselej zbada v možganje, globoko in skeleče. Kolo je drdralo in venomer vpraševalo: Kaj bo? Kaj bo?

Spomnila se je tistega večera, predno so mater odpeljali v bolnišnico, kako ni nič mislila na svoje bolečine, nego samo na to, kaj bo z očetom, kaj z fantoma, kaj z njo . . .

Zdaj je bilo nji enako. Za hip je popolnoma pozabila na glavoboljo in na sebe, na svoj strah pred ono temno močjo, ki je že položila roko na njo, ki ji hoče vzeti dušo, uničiti pamet . . . Ali strašno vprašanje: Kaj bo ž njimi? To ni niti trenotek izginito iz njene zavesti.

Mož Bog ona, kaj je ona? Ona je brez pomena, ona ni bila nikoli nič, sirotica. Bila je bolehná, odkar pomni, grbava, neznatna, njeno življenje je bilo in bo sama nadloga, pa če bo živela tudi sto let. Ona se ni upirala svoji osodi nikdar dozdej, še v mislih ne in zaradi sebe bi tudi zdaj sklonila glavo pod vsako obsodbo brez vprašanja, če je zaslužena ali ne. Ampak mati, pa Tonče, Jožko in oče . . . Ti vsi so zvezani z njenim življenjem in njeno usodo, z njenim prokletstvom . . . Če njej onemagajo roke, bo tisti trenotek črna beda stopila čez prag, neusmiljeno pomankanje, glad . . . Kaj bo z na pol hromo materjo, kaj z umirajočim Tončetom, kaj z očetom, ki je tudi že zaznamovan, kaj z Jožkom, ki bi edinemu lahko odprla vrata v lepšo bodočnost, če bi bile njene roke dovolj močne . . . Z njo so obsojeni tudi oni . . .

Včasih je odstopila skrb in upanje se je vzbudilo v njenem srcu in jo je vso obrodilo, kakor spomladno solnce zunaj prirodo, ki je bila v čemernih dneh še vedno zimska in pusta. Morda bo ta bolezen minila, glavobolja ji bo prizanesla, spet bo zdrava in lahko bi šivala deset, dvajset let . . . dokler bo mati živela . . . V miru bo lahko umrl Tonče in tudi oče in v miru ju bo lahko pokopala, kakor se spodobi . . . In Jožko se pojde učít za urarja, stanoval bo pri njej, kakor zdaj, kupila mu bo pristojno obleko, vedno bo snažen in čeden, da bo videl mojster, da se nekdo za njega briga in bo imel spoštovanje pred njim . . . In kadar se bo izučil, kadar bo sam že kaj zaslužil, potem naj bolezen zopet pride nad njo, če ni drugače . . . Čez pet let, čez štiri in pol leta . . . Ali ne prej, ne zdaj . . .

Zmeglilo se ji je pred očmi, omahnila je, nekaj časa je zgubila svest.

„Oh, v ime božje, Alenka, kaj ti je?!“ je tarnala mati.

„Nič, nič tacega,“ je rekla Alenka in zdelo se ji je, da se je neka pošastna, neusmiljena zver zagrizla v njeno srce in ga trga . . .

Kaj bo? Kaj bo? Kaj bo ž njimi? Berači bodo in kakšni ubogi berači! Mati, ki se komaj z bergljami malo premika, Tonče, ki ga smrt drži že za roko, oče, pijanec, propadel, zani-

čevan in vendar usmiljenja vreden . . . In Jožko s svojimi slabimi, pohabljenimi nogami in svojo gosposko, občutljivo dušo . . . Mora biti, mora ostati zdrava!

Sla je k zdravniku, prosila je za kakšno zdravilo. In ko je vse povedala, jo je natančno izpraševal za očeta, za mater, za brate. Preiskal jo je in zapazila je, da je osupel. Svetoval ji je, naj pusti šivanje, naj hodi v prirodo, v park, dobro je zanj in naj si ne dela nobenih skrbi, da bo že boljše . . . !

Vedela je, da ji ne bo boljše . . .

Ni šla domov, ampak k sestri Pepci. Tinka je odšla v Ameriko, omožila se je tam in že leto dnij ni pisala, Ančica je bila na Dunaju, tudi ona ni nič pisarila.

„Na, po kaj si pa prišla?“ jo je vprašala Pepca. „Dolgo me ni bilo k vam, pa te je mama poslala za menoj na kontrolo. Odveč je to, zadosti sem pametna.“

„Prišla sem te prašat, če bi prišla za nekaj časa k nam domov, zdravnik pravi, da sem bolna,“ je rekla Alenka.

„Ha, ha! Sem vesela, da sem z doma. Nikoli več ne bi rada spala doma in ne bom. Saj nisem neumna. Tako dobro službo naj pustim, kakor jo imam zdaj? Naka, tega pa ne! In zakaj? Saj ti ni nič! Rdeča si bolj kakor jaz. Na, tukaj imaš kos kolača za mamo, dober je. Samo vzemi, to je moj del. Drugače pa lahko poveš, da nisem stvarjena za bolnišnico in tako dolgočasje, kakor je pri nas doma. Naj delajo, kar hočejo, jaz se moram brigati za se.“

Alenka ni nič ugovarjala. Tiho je šla domov. Že tisto noč je hotela zvršiti, kar je ukrenila, da se mora zgoditi, ker ni drugače mogoče. Ampak ni imela moči . . . Malo še lahko počaka, par dni . . .

H koncu tedna jo je začela glava tako silovito boleti, da je bila, kakor brez uma. Stokala je venomer, ničesar ni vedela, kaj se godi okrog nje. Tonček je moral vstati s postelje in iti klicat sosede v pomoč, da so jo slekile in položile v posteljo. Ležala je dva dni, kakor brez zavesti. Potem ji je zopet nekoliko odnehalo. Vstala je, rekla je, da je zdrava, kakor riba, da ji ni ničesar. Sama je šla na trg in kupila raznih hranil in celo vina. Češ, da bodo zvečer veseli, da je zopet zdrava, da se je tako hitro rešila postelje.

Dolgo so bili pokonci tisti večer. Alenka je bila vesela, smejala se je, pripovedovala je, kako jim bo vsem lepo, kadar bo Jožko urar, kadar bo imel svojo prodajalno. In tudi ona bo imela zavod, modni zavod za gospe in mnogo denarja bo zaslužila. Mamo bo poslala v toplice, Tonička pa na morje in z očetom pojde na Dunaj, na kliniko.

Predno so šli spat, je še enkrat naložila v peč, da bo po noči toplo in da Tonče ne bo kašljal . . .

— — — — —
Drug dan dopoldne so našli celo družino mrtvo . . .

Čudno odlikovanje.

„Z Vami, gospod Teliček, se jako rada kratkočasim. Ti drugi so za me preveč prebrisani.“

Nesrečni lasje.

„Stric, mati so mi rekli, naj nikar ne govorim o laseh, kadar k nam prideš, ti pa sploh nimaš nobenih!“

□□□

TILEN EPPIEL :

FABULA.

Med tramovi na skednju je razpredel pajek svojo mrežo. Bil je to mlad pajek, tkalec umetnik, imel je veliko, krasno lovišče, ki je slovelo daleč naokrog po pajčji deželi. Prvi žarki jutranjega solnca so ozlatili in tresli njegovo umetno fino tkano pajčevino in osušili na njej viseče, ponoči padle, kristalnočiste rosne kaplje.

Potem pa so zaplesali pred njegovo mrežo muhe, mušice in komarji, on pa je že prežal v svoji zasedi, čepel je kakor mrtev v svoji, daleč v ozadju skriti, skoro nevidni vrši in čakal, gledal, užival s prikritim veseljem zadnji plesoči prizor svojih žrtev.

Zabrenčalo je s tenkim glasom, zazibalo se je omrežje in zamotalo se nekaj črnih pik med dolge sivkaste niti. Odletel je od strahu ostali roj, a pajek je čepel in čakal še vedno nepremično.

Par trenutkov in zaplesala je pred mrežo v jutranjem solncu še večja brenčeča mušja zalega. Pajek se je skrčil in stisnil globočje, čisto v ozadje.

Za hip je utihnilo vse, potem pa se je zabušil pogumno ves brenčeči zbor v najfineje pleteni pajčolan.

Podalo se je nekoliko omrežje, zazibalo sunkoma na desno in levo, navzgor in navzdol, prerivalo, trgalo in gnetlo se je nekaj časa na vse strani, potem pa je polagoma zamrlo še vse brenčanje in solnce je zopet treslo črno posuto pajčevino.

Tedaj se je zganilo v vrši in mlad, velik pajek na dolgih nogah se je priplazil iz nje. Poslal in pregledal je vso situacijo.

Bilo je dobro, ujelo se je vse. „A saj tako mora priti vsako jutro : Pajčevina razpeta na ugodnem, k solncu obrnjenem prostoru, niti na dolgo skoro nevidno tkane in dobro pripete ob stebre. Sicer sem pa strokovnjak, prvi sem med svojimi, daleč gre moja slava med pajki in daleč strah med mušjim rodом, velik sem in zato mi so nadeli ime „mušja smrt“ in prav je tako.“ Tako je mislil, predno je začel moriti in z vso svojo samozavestjo in nekako eleganco se vzpnel k prvi svoji žrtvi. Bila je debela, črna, v solncu nekoliko temnozelena pika; bila je lepo rejena muha, ki je vztrepetala in še enkrat zabrenčala prav slabotno. Mogoče je prosila po mušje: „prizanesi“. A on je iztegnil svoje zadnje dolge prosojne noge, položil prve na muho, sklonil glavo čisto na njen vrat, kakor bi jo hotel poljubiti. Pomiril in pozdravil jo je po pajčje prav hladno: „pax tecum“ — pregriznil je žilico, pa izpil najboljšo kri. „Mušja smrt“ je pretipala namah vso pajčevino. Mušic in komarjev se je dotaknila samo mimogrede, najbrže je umirala ta slabotna sodruga že samega strahu.

Ostalo je še nekaj lepих eksemplarov, a krvnik je obstal in se zazibal prav zadovoljno na niti poln sladke krvi. Ozrl se je naokrog, poškilil izpod mreže in uzrl je starega nadložnega, se-stradanega prosjaka, ko je čepel nedaleč na tramu in poželjivo požiral sline.

„Ho, lačni kume, pridi in napij se — saj vem, hrom si, star in ne moreš več, ne ujameš nobene muhe več — ne produciraš dolgih trpežnih niti — pridi nasiti se, napij se sladke krvi, glej, jaz imam odveč.“

Počasi je prilezel berač, priklonil se globoko v hrbtu, hvaležna je bila njegova stara pajčja duša.

„Poslušaj stari“, je govoril težko sopeč mladi pajek, „poslušaj, predno začneš klati: nisem ti nevoščljiv, nasiti se, naš bog ti blagoslovi. A čuj, ko boš končal, osnaži mrežo do čista, glej kako je nasmetena, pometi vse te izsesane mrtvece na zemljo. Veš, prenapil sem se, odpočil bi si rad. Ubogaj, stori natanko tako in povabil bom te še večkrat, da ne boš umiral glada.“

Mladi pajek se je okrenil in se spuščal prav leno v svoje ležišče.

Priklonil se je stari do tal.

„Kakor ukazuje mušja smrt. Zgodilo se bo vse, velik do-brotnik moj.“

Tako ga je pozdravljaj spoštljivo, potem pa se je oklenil prav ohlapno prve muhe, ki je še živeła.

Moril je dolgo in skoro so mu ušle tri najlepše.

Napil se je tudi on. Sit je bil, šinila mu je že pregrešna misel v dolge stare noge.

„Kaj, ko bi ušel — kdo bi snažil? Star sem, a on je še mlad in ne spoštuje starosti. Preveč se ponaša s svojim imetnim tkalstvom. To so same novotarije. Pritepenec — pritepel se je od nekod, naučil se je nekje vseh lumparij. Ko ga ni bilo, smo imeli vsi dosti, vsak nekaj in tako smo bili vsi siti. On pa je

začel moderno tkati — res je, naučil je še mnogo drugih mladičev, saj ne rečem, da ni. Pa kaj naj začnemo mi drugi, ki smo prestari? Malo preje gre še od nas, prestari smo, ne moremo se naučiti več. E ta mladina hoče prevrniti vse. Tu poglej, kje je on bil, sem jaz že predel in danes naj čistim jaz bolni stavec njegovo mrežo? Kaj, ko bi ušel?“ je zopet pomislil in se ozrl plaho nazaj.

Mladi pajek se je predramil, pretegnil se je nekofiko, zagledal premišljajočega starca in uganil je takoj njegove hudobne misli.

„No, ali boš,“ je zaklical in stavec se je stresel. Začel je s pravo pajčjo plahostjo, ni imel več pregrešnih misli. Mučil se je, izmotaval izpite muhe, metal k tlom in jezil se najbolj nad mušicami in komarji, da nimajo nič krvi, a ponesnažijo največ.

Dodelal je, pogledal je še enkrat, potem pa dejal v slovo: „Naj dovoli seznaniti njegova milost „pajčja smrt“, da sem dovršil, kakor je bilo ukazano.“

Stal je globoko priklonjen, ko je govoril te hinavske besede. „Dobro, stari, adijo kume, pridi spet jutri, če bo kaj ostalo.“

Stari hromi pajek je odhajal navidez zelo hvaležno, brez šuma, da ne bi motil počitka mušji smrti in ko je bil že daleč, je siknil glasno: „pritepeni tiran“.

*

Mladi pajek — mušja smrt — je vstal čil in čvrst. Spravil se je na delo, začel je popravljati mrežo, pritrjeval je ohlapne niti, napredel nekaj novih in ko je končal, je pomislil na druge opravke. Njegovo lovišče je bilo zelo veliko, segalo je daleč do pol vasi. Imel je razpete pajčevine še na drugih skednjih. Te mreže je oddajal v najem. Vsak najemnik se je moral zavezati, da bo v slučaju, če se zaleti v njegovo pajčevino kaka lepa muha, to prav nežno izmotal in živo nepokvarjeno izpustil. Kdor se pregreši, zapade strogi kazni, eventualno tudi smrti — Zagrešilo se je nekaj najemnikov in šli so vsi v izgnanstvo. Zato so imeli velik strah pred „mušjo smrtjo“, a na skrivnem so godrnjali vsi in kovali zarote.

Kakor večkrat, se je odpravil tudi ta dan mladi pajek, tkalec umetnik na pot — šel je nadzorovat. Zlezal je na zemljo, plazil se je ob skednjih in natančno iskal po tleh, če ne leži kje kaka zadavljena muha. Plazil se je počasi, samozavestno. S skednjov so ga pozdravljali najemniki: „Pozdravljen naš dobrotnik, naš učitelj, mojster, naš umetnik vsega tkalstva, „mušja smrt.“

On pa je šel dalje in ni odgovarjal v svojem ponosu. Tako je obhodil vse svoje lovišče, našel ni nobenega nereda in je bil zadovoljen, videl je, da se ga boji vse.

Nato je odšel v sosednje lovišče, posest samih mladih svobodomiselnih pajkov, ko je učil on tkalstva. Bil je tam časten član in zato se je prikazal med njimi večkrat v vsem svojem

dostojanstvu. Bila je tam šola tkalnica. Obiskal je to šolo, poklonili so se mu vsi po vrsti, on pa je hodil med tkalci, vodil ga je bistroumen učitelj. Obhodil je vse, vsakemu tkalcu je privoščil dobro besedo in konečno je izrazil svojo največjo zadovoljnost med nepričakovanimi uspehi. Ko je odhajal, so se mu posmehovali skoro vsi mladi tkalci in ga imenovali domišljavega umetnika, samogoltnoža, absolutista, ki se boji konštitucije.

*

Zgodilo se je nekoč, da je obiskal pajka, častnega člana sosednje občine, njegov rojak iz devete vasi.

Otipala sta se v pozdrav prav ginljivo in molčala nekaj časa.

„Kako se ti godi, brat?“ je začel posetnik in nadaljeval v spoštljivem tonu, „vidim, da se ti godi dobro, koder sem hodil in kjer sem vprašal po tebi, povsod so ti dajali velike časti. Daleč gre glas o tebi in domovina je ponosna nate. Zakaj ne obišeš svojih bratov, čakajo te, pridi in pomagaj nam, zakaj nam gre slabo. Stari umirajo v svoji trmoglavosti in ne zna si pomagati mladina. Tkalstvo peša od dne do dne, zanemarjeno je vse, zato ne dobimo fine hrane, a pri slabi hrani se prede slabo. Čuli smo o tebi, a nobeden ni imel poguma odpraviti se na pot. Poslovil sem se na tiho od doma, težavna, nevarna je bila pot, a žrtvoval sem vse svoje noči. Zdaj stojim pred teboj in te prosim: „pridi, domovina te kliče.“

Ugajale so take besede mlademu umetnemu tkalcu. Nalašč je pomišljal, kot bi se boril sam s seboj. Odgovoril je kratko, umerjeno, ponosno:

„Prišel si do spoznanja, prišli so tudi drugi, a žrtvoval si se sam. Domovina me kliče in odzvati se hočem njeni prošnji. Odpočij se pri meni, bodi domač, lovila bova skupno in davila bratovsko. Ostani tu nekaj časa sam, sporočiti moram svojim najemnikom svoj sklep.“ Odlazil je po teh besedah k zemlji, obšel vse svoje lovišče, dajal svojim podložnim stroge odredbe, potem pa se je vrnil k rojaku in kramljala sta še dolgo o domovini.

Zavladalo je velikansko veselje med pajki, ko so videli odhajati strogega gospodarja s svojim spremljevalcem.

„Srečno pot, povrni se zdrav, dobrotnik naš,“ tako so mu klicali vsi po vrsti s skednjov, ko je odhajal, a pristavil je vsak na tihem: „da bi te požrla žaba in bi se ne vrnil nikdar več!“

„Glej kako te spoštujejo,“ je dejal medpotoma rojak, a on je odgovoril rezko: „morajo!“

Plazila sta se tako ob hlevih, po travnikih, čez plotove devet dni in devet noči, da sta prilezla do devete vasi. Malo sta počivala na potu in prišla sta izmučena v rodno vas. Na prvem hlevu si je razpel mladi pajek svojo mrežo. Stkal jo je fino in hodili so vsi mladi in stari pajki gledat njegovo umetno delo. Pozdravljali so ga z dolgimi, mršavimi prosojnimi nogami

in mu čestitali. On pa je bil uljuden z vsakim, pravil jim je o svoji novi domovini in o njenih prebivalcih. Obljubill jim je v svoji velikodušnosti vse. In res začel jim je popravljati zanemarjene, zrahljane domove, podiral je in na novo tkal.

Prيرهjati je začel tudi predavanja, spenjal in spuščal se je neumorno od stebra do stebra in jih tako nazorno učil umetno moderno tkati.

Povrnilo se je kmalu blagostanje, lovi so postali boljši in domovina je živela v izobilju brezskrbno.

Z blagostanjem pa je polagoma izginjala hvaležnost.

Nikdo ni hotel priznati velikih zaslug „mušji smrti“, klanjati ni se hotel nikdo mlademu velikodušnemu tkalcu, sumičiti so ga začeli, podtikali so mu modernizem, svobodomiselstvo, sebičnost in vse druge podlosti. Sovražiti so ga začeli, ruvati so začeli proti njemu, mladina pa je kovala zaroto iz ljubosumnosti: „češ, vse samice norijo za njim, ven z njim.“

In ko je odkril mlademu pajku njegov najboljši prijatelj, da se namerava izvršiti nanj atentat, je moral odlaziti po skrivnih potih prav naglo. In ko je odhajal z užaljenim ponosom, z bridkostjo v svoji pajčji duši, v prognanstvo, se je zamislil, obrnil se je še enkrat na tresočih pajčjih stegnih in na um so mu prišle besede, ki jih je slišal nekoč iz ust modrijana: „Nemo propheta in patria.“

In ko se je priplazil do meje svoje nove domovine, ni mogel dalje. Zopet bridko razočaranje. Zastrážena je bila meja od revolucionarjev in nekdo mu je bušil v obraz: „Pri nas ni več prostora zate, zahvali se naši plemenitosti, da te nismo ubili!“

Pajek je obstal presenečen, šibili so se mu dolgi kraki, pomislil je, dodal globoko z nekim sarkazmom: „Ubi bene, ibi patria“ in odlazil, ne da bi se ozrl nazaj v neznane kraje.

LOVRO KUCHAR:

DVA OČETA.

Tesač Oberov Joza je zmetal obtesane tramove raz stolice in jih zravnal na kup, nato se je vsedel na smrekov panj in si oddahnil. Bilo mu je vroče, po obrazu, po golih laktih smolnatih in kitastih rok mu je tekel pot v debelih kapljah. Iztegnil se je z roko k zemlji in naveznil k ustam precej velik lesen puč ter hlastno požiral vodo. Ko je posodo odložil, si je založil sveži čik in se zagledal v kup obtesanih tramov.

„Počasi raste, a raste pa le,“ je modroval sam s seboj. „Šele tri dni sekam na tem mestu, pa ga je že lep kup in ko bi ne bila taka vročina, bi bil še lahko večji. Tako bi pa kar naprej počival, po vodo bi hodil in pil bi. Je zlodejeva res!“

Dvignil se je s štora in se znova lotil dela. Z velikim cepinom je pajsal in vlačil težke, surove smrekove in borove

hlode na stolice, zasekoval in obračal jih je na vse strani. Ko je končal in je pet belih, lepo očiščenih klad trdno ležalo na stolicah, je s sekirnim ušesom parkrat udaril po najdebelejšem, da je z mogočnim glasom odmevalo po gozdu. To je bilo dogovorjeno znamenje s katerim je Joza klical svojega sina Lenca, ki je nekoliko višje v bregu lupil smereke, naj pride pomagat. Čakal je in čakal, a zaman, od zgoraj ni bilo nobenega glasu.

„Menda je zadremal,“ je zamrmral in poklical sina po imenu. Počasi, z veliko nevoljo je prilezel Lenc iz gošče in molče pomagal izvršiti delo. Bil je sedemnajstleten fant, visoke, močne postave, drznih, sokolskih oči in bledega obličja, obkroženega s črnimi lasmi. Očetu ni bil podoben niti po stasu, niti po obrazu.

„Kaj pa da si, kot bi čmeriko grizel?“ ga je vprašal Joza.

„Kakršen hočem, sem pa!“ je odgovoril sin zbadljivo in hotel oditi.

„No, no, stoj malo!“ je dejal oče mirno. „Ali me morda rabiš pri podiranju?“

„Ah, pustite me!“ se je jezno obregnil Lenc in odšel v breg.

Joza je začudeno strmel za njim. Navadno je bil fant drugačen, vedno vesel pri delu in poln smeha in petja, danes pa gleda grdo in odgovarja kot še nikoli.

„Osa!“ je zamrmral stari in začel tesati.

Zvečer, ko je skozi gozd zaplulo življenje prihajajoče poletne noči, življenje hrepenečega juckanja in sanjavega ter otožnega petja, življenje raznoličnih glasov in zvokov zapoznelih tičev in murnov, ko je vsa narava dihala v neki dremotni fantaziji, je Joza pobral orodje in ga skril v steljo. Odkorakal je proti domu. Kakih deset korakov za njim je stopal Lenc in skrbno pazil, da bi ne došel očeta. Joza je ugibal, kaj je fantu, drugekrati je hodil ž njim, pogovarjal se ž njim o delu in o služku ter vriskal, da se je zibala okolica in je odmevalo po celi dolini.

„Kaj pa ti je, da si nocoj tako tih?“ je rekel prijazno proti sinu in se ustavil. „Ali si bolan?“

„Nič mi ni, samo mirujte in pojdite naprej,“ je odvrnil Lenc. Joza se je obrnil in šel dalje. Molčala sta vso pot do bajte, v kateri sta stanovala z družino, in ko je Lencova sestra, šestnajstletna Nanca, postavila pred njiju večerjo, sta molčala tudi ves čas pri jedi in zajemala v silno redkih presledkih. Sklede so ostale do polovice polne. Po večerji se je zvrnil Joza na slamnato postelj v kotu, Lenc je pa vrgel jopič na rame in izginil skozi vrata. Lestva, ki je vodila na svisli do njegove postelje, nocoj ni zaškripala. Zjutraj po zajutruku ga je oče vprašal:

„Kje si hodil sinoči?“

„Saj vam ni treba vedeti,“ je dejal uporno sin.

„Saj te ne karam, vprašati te vendar smem.“

„No, pri Matevžu sem bil.“

„Kdo je še bil tam?“

„Kdo ...? Mnogo jih je bilo, tudi oni je bil, tisti Hedov Martin ...“

„Hedov Martin!“ je jeknil Joza in zmedeno pogledal sina. A takoj nato mu je šinila rdečica v prepadli obraz, prsti na rokah so se mu skrčili v pest in skoraj je zakričal na glas:

„Ali ta vrag zopet straši tu okrog?“

Lenc se je zlobno nasmehnil in molče odšel po poti v gozd. Daleč za njim je stopal Joza. Tisti dan si skoraj nista zaslužila hrane, sin je dremal v senci, oče je srdito premetoval hlode po stolicah, klel usodo in spomine.

Žalostne, britke spomine je imel Oberov Joza. V svojih mladih letih ni bil tesač, kot zdaj, bil je sin stare kmetske rodovine, ki je že stoletja gospodarila na Oberovini. Po smrti svojih roditeljev je ostal na domu in prevzel kmetijo, poročil se je s šestnajstletno Jero, lepo, črno laso hčerjo neke slaboglasne, bajtarske družine. Bil je dvanajst let starejši od žene, resen, moder mož, a žena mlada in vročekrvna. In prišlo je, kar je moralo priti, še ni minulo leto dni po poroki in žena ga je varala s hlapcem Hedovim Martinom, najlepšim fantom v okolici. Nekoliko pozneje se je rodil sin — sedanji Lenc. Tedaj je Joza jokal kot otrok, Hedov Martin je pa izginil iz kraja in šel rudarit nekam na Štajersko. Žena mu je popolnoma propala, postala je razuzdanka, vozila se je in hodila po semnjih, shodih in žegnanjih, pila, pela, plesala, vlačila se z moškimi. Goljufani mož je jel popivati, izostajal je cele dneve in si miril svojo žalostno dušo z vinom in žganjem. V tem času se je rodilo še troje otrok, a Joza je jokal vsakokrat. Kakih deset let po ženitvi je stopal birič okrog Oberove hiše, ropotal z bobnom in klical: „Kdo da več?“ No, največ je dal sosed Krivina in nekega jutra je Joza pobasal ženo in otroke in se za gostača preselil v bajto. Dve leti potem mu je umrla tudi žena; ob tej priliki se je mož napil žganja in vriskal kot camar na svatbi.

Oberov Joza ni bil zloben človek, dobro se je zavedal svoje nesreče in vedel je, da ni bilo mogoče drugače.

„Ako bi imel srce iz kamna, bi bil ostal ravnodušen, tako pa ne,“ je dejal včasih v polpijanosti.

Presunilo ga je, ko je danes slišal ime: Hedov Martin in to ravno od Lenca. Zakaj je imenoval ravno njega? Gotovo namenoma! Ali že morda slutiti, ali morebiti celo vse ve? On vsaj je skrbno skrival pred otroci povest njih matere, nikoli niti v pijanosti jim ni govoril o njej. Bal se je trenutka, ko se bo temu ali onemu zasvetilo spoznanje in se bo začel sramovati svojega rodu. Lenc je zrastel v mladeniča in ni vedel nič o preteklosti, toda prišlo je, kar se je Joza bal, kot svetel dan je zažarela pred njim zgodovina njegovih mladih let, združena z usodo cele družine.

Joza je bil prepričan, da je prišel Lenc v roke Hedovemu Martinu. Zvedel je, da se je zadnji čas zopet vrnil v domovino.

Sklenil je govoriti ž njim očitno in jasno. Zvečer, domov grede je rekel:

„Lenc, ti veš vse, ne bom skrival pred teboj. Meni je samemu žal, a ni moglo priti drugače; mati se je tako nosila, da bil vsak izgubil vse veselje. — Ne maraj nič, ti si še mlad in še lahko vse popraviš in dosežeš. Onemu pa vrat zavij!“

„Lahko bi bil še žalostnejši. Mislite, da je to kar tako, ne vem, koga bi klical za očeta; ali sestri smem reči sestra in bratu brat, ali ne. In to trpljenje. Vedno bi trgati in delal le za druge, sam pa nimaš nič. Ko bi imeli posestvo, bi bilo drugače,“ je očital Lenc.

„Saj jaz tudi trpim,“ je vzdihnil Joza.

Nekaj časa sta šla molče dalje. Lenc je videl pred seboj v somraku stopati izdelano, od trpljenja in prevar izžeto truplo, s sklonjeno glavo in z visečimi ramami in zasmililo se mu je.

„Zakaj se je moralo zgoditi tako?“ je rekel in umolknil. Ni hotel žaliti očeta.

„Ti še ne razumeš, mlad si še in neizkušen. Ampak Lenc!“ je dejal Joza mehko, „rad te imam, čeravno ti težko rečem: sin. Zame je zamujeno, ti pa še lahko. Vsak dan boš močnejši, do dela imaš veselje, brata in sestra bodo že tudi kmalu odrasli in vsi boste zaslužili. Lahko si opomorete, ako boste zdravi. Mene itak ni več ceniti, pijem ga prerad, star bom in ves polomljen. Tebi pa rečem: pij ga ne in ženske pusti pri miru.“

Lenc je čutil, da izginja iz njega tista trmoglava prepirljivost, ki se ga je polasčala zadnje dni, mu polnila dušo z gnevom; čutil je, da odhaja in izginja vse to in se vračajo vanj novi trenutki. Nasmejale se je in izpregovoril prijazno besedo. Doma ju je čakala Nanca z večerjo, okrog bajte sta skakala dva krepka fantka. Pa je prišla druga sobota v mesecu, dan, ko je podjetnik izplačeval zaslužke svojim delavcem.

„Izračuni, koliko bo in pojdi po denar,“ je dejal Joza Lencu.

Fant je vzel kos papirja, sešteval in računal z rdečilom znamenovane mere na tramovih.

„Bo blizu šestdeset goldinarjev; vašega je petintrideset, mojega petindvajset,“ je končal.

Joza je zadovoljno pokimal. K noči je šel Lenc po denar. Lesni trgovec, za katerega sta delala, je stanoval v vasi; imel je v hiši gostilno in trgovino jestvin, iz katere je zalagal svojim delavcem potrebni živež. Podjetnik je bil vesel. Izplačal mu je denar in rekel:

„Danes boš dal za en liter! V štirinajstih dneh pa toliko! Še obogateli boste.“

Lenc ga je ubogal in plačal za liter vina. Sedel je za mizo in pil. Ni še izpil polnega kozarca, ko je vstopil Hedov Martin, povaljan in pijan. Zagledal je Lenca pri mizi in se takoj vsedel k njemu.

„Vidite, to je moj fant!“ je dejal zapletajoče in se s ponosom ozrl po pivcih. Gostje, sami delavci, so se zasmeli. Lenc je postajal zmeden, sram ga je bilo in kuhala ga je jeza.

„Pustite me rajši!“ je velel poltiho.

„Kaj se boš šemil!“ je nadaljeval Martin in se napil njegovega vina. „Moj sin si pa le, čeravno te je morda sram. Zadnjič si se pri Matevžu drugače obnašal. Ali še nisi ozmerjal starega, da ti je zapravlil posestvo, kaj? — Toda danes si imel gotovo plačo, ker piješ iz litra. Spomni in usmili se svojega očeta, ki nima krajcarja in daj mu nekoliko napitnine. Daj no!“ je iztegoval roko proti njemu.

Lenc ni vedel, kaj bi storil; rodni oče ga je prosil miloščine vpricho drugih. Pomislil je hip, na to se je iztegnil v žep, zagrabil petak in ga vrgel Martinu na mizo. Sam pa je izginil skozi vrata in odhitel proti domu. Joza ga je čakal.

„Kako si opravil? Ali si dobil vse?“

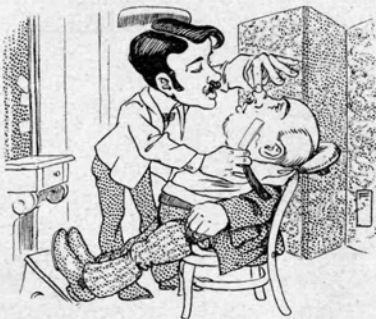
„Sem!“ je odgovoril Lenc in povedal vse.

Joza ni rekel nič, molčal je in mislil: Prej je oropal mater, mene in zdaj bo še njega. Smilil se mu bo in dajal mu bo vedno. Zlomek vzemi vse skupaj. Tako je mislil in bil je žalosten.

Lencov oče, Hedov Martin je pil v gostilni, zapil je cel petak in hvalil sina, ki mu ga je dal in usodo, ki mu je naklonila tako dobrega sina.

Sin Lenc je ležal v podstrešju, premetaval se je na slami in sanjal o lepem posestvu, katerega si bodo pridelali on, sestra in brata.

Iz brivnice.

Brivec: „Vi trdite, da ne morete živeti od enega gosta?“

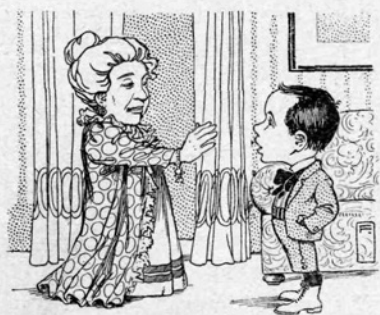
Krčmar: „Vi pa?“

Brivec: „Seveda!“

Krčmar: „In kdo je ta mož?“

Brivec: „Moj sosed mesar! Celo leto se redim in živim od njegovih klobas.“

Baharija.

Sin: „Mati, poštarjev Tinček je dobil nove pol-gosli, jaz pa nimam nič!“

Mati: „Le privošči mu jih, njegov oče nima denarja, da mu kupi cele, dočim mi tebi lahko kupimo 5 metrov dolge orgle.“

PRVO PISMO.

Bilo je v pozni jeseni. Pred majhno, a prijazno hišico na koncu vasi se je ustavil koleselj, iz katerega je skočil visok, postaran gospod in zginil v vežo.

To je bilo nekaj novega za vas. Govorica je šla od ust do ust, posebno mnogo pa so imele opraviti postarane ženice. Kjer so trčile skupaj, so obrale novega vaščana do kosti, pretehtale njegovo zunanost, pregledale vse premoženje, vpraševale so, odkod je prišel in kaj je. Nazadnje je navadno sledila kritika, ki pa je bila seveda zelo mnogolična. Manj so se brigale za njega vaška dekleta; da je star, so vedele in več niso rabile. Sosedova Mina je rekla svojim tovaršicam pri vodnjaku, da je škoda gospoda, da je že tako prileten, ker mora biti zelo bogat in bil je enkrat tudi gotovo lep človek. Z neko samozavestjo je jim pravila, kako ga je zadnjič srečala tam na poljski poti s čašopisom in zemljevidom v roki. Imel je zlate očale, zlato verižico in lepe, rujave čizme in gledal je tako zamišljeno; gotovo je zelo učen. Ko pa je prišla domov, je jo pekla vest, ker je pozabila se pohvaliti, da se ji je prav sladko nasmejal; šla je takoj nazaj.

Bil je krasen dan, ono jesensko popoldne, ko kliče človeka narava z neko nepremagljivo silo v svojo sredo, ko mu razvoji dušo popolnoma in ga napoji s tako lepimi, tihimi, svetimi čustvi. Ni žalost, a tudi veselje ne, menda — otožnost. Človek bi zavriskal in pokazal celemu svetu svoje razpoloženje, a ne more, preslab je.

Rad sem sledil njenemu klicu. Vzel sem knjigo in se podal tja na polje. Jesenska sapa je metala zadnje listje raz dreves in ga kopicila v obcestnem jarku. Iz knjige mi je všel majhen papir, se kotalil en čas po njivi, po tem pa ga je zadela ista usoda. Polje je bilo golo, kakor bi izumrlo. Tam na travniku je pasel pastir živino in pekel krompir. Včasih je dregnil z debelo palico v ogenj, zakričal nad živino, in bilo je zopet vse tiho.

Zatopil sem se v knjigo in se podal proti bližnjemu griču. Ko sem prišel na rob, kjer se steza nekoliko zavije, me je predramil nizek, votlo doneč glas: „Kam pa tako tiho, mladi gospod?“ Bil je novi vaščan.

Spravil me je v zadrego, nisem mu vedel takoj odgovoriti. Podal sem mu knjigo in pokazal naslov.

„Studiosus, zelo me veseli,“ predstavil se je. Rekel je, da je služboval kot profesor v oddaljenem mestu, pa je dobil radi dolgotrajnega bolehanja dopust. Podal mi je roko in me povabil, naj ga kmalu obiščem.

Od onega dne sem ga redno obiskaval, postal mi je kmalu dober učitelj in zvest tovariš povsod. Povedal mi je mnogo zanimivega, posebno rad je govoril o svojih nekdanjih učencih, pozneje pa mi je zaupal tudi svojo lastno preteklost.

Sedel je navadno poleg okna, kadil cigareto za cigareto in motril trto, ki se je hvaležno vila po celem pročelju in molela par mladik prav v sobo, da jih je moral na večer nazaj poriniti, če je hotel zapreti okno. Ob takih prilikah sem ga lahko natančneje opazoval. Njegov obraz še ni pustila popolnoma nekdanja lepota, vendar se je čitalo na njem njegovo preteklo življenje in njegov suhi kašelj je povedal mnogo. Še vedno gosti lasje, ki so bili nekdaj brez dvoma črni, a so dobili tuintam že belo barvo, so se vsipavali po visokem čelu, njegov, ostri, globoki pogled je bilo težko prenesti, cel obraz je tvoril izraz učenjaka, samo ustnice so ga malo kazile, ki bi bolj pristojale kakemu otroku; če jih je pa odprl, tedaj se je pokazala vrsta belih zob!

Če je začel pripovedovati kaj zanimivega, je prekrizal noge na kolenih, si podprl z desno glavo in zrl neprestano v trto, na vrt in tja v daljavo.

Nekega večera sem ostal posebno dolgo pri njem, bil je prav dobre volje. Služkinji je zaukazal narediti čaj, ponudil mi cigareto, se vsedel k oknu kakor navadno in začel govoriti.

„Mati me je dala v mesto, bil sem tedaj v četrtem razredu ljudske šole. Na hrano sem hodil k očetom frančiškanom in jim za plačilo stregel pri službi božji, stanovanje pa sem imel v majhni, zaduhli sobici, kjer je stanoval še en sedmošolec razven mene. Naša soba, vsa hišna oprava, celo poslopje je izgledalo ubožno. V sobi je vladala tišina, kakor v kaki mrtvašnici. Zdajpzdaj je odprla stara, sključena gospodinja vrata in pogledala v sobo. Ko so vrata zaškripala, sva se zganila in skočila h knjigam, ker sva se je bala. Meni ni bilo mnogo do učenja. Glejte, na cesti sem bil rojen, če že rabim ta izraz, spremljal svojo mater, ko je hodila k premožnim kmetom delat, da si je prislužila kruha za se in za me, in se potepal z vaškimi otroci okrog. Prezirali so me otroci kakor tudi drugi in mnogokrat sem ostal sam in zaspal v visoki travi na kaki meji. Ko so šli k mizi, tedaj sem čakal navadno zunaj na pragu. Skrbna mati mi je prinesla skrivaj koš kruha, tuja roka pa mi je porinila včasih jezno kaj gorkega. Še danes se čudim, kako sem prišel v šolo. Mati je skrbela z vso ljubeznijo za me. Obiskala me je skoro vsak teden, bilo je samo tri ure hoda do doma. Prinesla mi je kruha včasih kako klobaso ali kaj drugega, spraševala me to in ono, pobožala me po laseh in, ko sva se ločila, je imela rosne oči. Govoriti ni mogla, poljubila me je in podala roko, „Franci, bodi priden,“ so bile navadno njene zadnje besede.“

Tu je prenehal, nastal je molk. Po obrazu so mu tekle solze, tam zunaj pa je veter majal bližnjo jablan. Parkrat je za-kašljaj, si prižgal novo cigareto in nadaljeval.

„Prišlo je konec leta, zdelal nisem, domov se nisem upal, ostal sem pri gospodinji. Tudi mati me ni obiskala, pač pa sem dobil pismo, ki ga more le mati pisati — bilo je prvo pismo.

Koliko je trpelo ubogo materino srce, kako je morala re- vica plakati radi mene. Grajala me je v onem pismu zelo, a ga

končala z besedami polne ljubezni. Rekla je, da mi odpušča vse, da bom že prihodnjič boljše naredil in da naj pridem domov.

Šel sem. Sprejela me je z veseljem, na obrazu pa se ji je brala globoka žalost. Trpela je mnogo, poleg tega so jo žalile hudobne sosede radi mene. Dolgo ni mogla tega prenašati, čez pol leta so jo zanesli iz ravne te sobice gori k sv. Florijanu. Bodi ji zemljica lahka!

„Dovolite, gospod profesor, ali je vaš oče še živel takrat,“ sem ga prekinil.

„Da, da, na očeta sem pozabil. Očeta nisem imel. Moj oče je bil zdravnik nekje na Gorenjskem, mati je služila pri njem. Predno sem jaz prišel na svet, je šla v ta kraj in si kupila to hišico, ki pa sem jo jaz dal pozneje popraviti in ki je edini spomin na mamico. Ona je toraj šla počivat gori na pokopališče, jaz pa sem šel nazaj v šolo. Nekdo je plačeval stanovanje, pa tudi sam sem dobil kak krajcar; gotovo je bil moj oče. Pozneje sem ga nameraval obiskati, a sem opustil iskanje, nisem mu hotel greniti življenja, ker bil je vendar moj oče.

Podučaval se mnogo in se trudil, da sem se preživel, ker sem postal pozneje dober dijak. Po dobro dovršenih gimnazijskih študijah sem se podal na visoko šolo. Dobil sem precej podpor, tudi oče ni pozabil na me, odpuščam mu vse.

In pozneje v življenju? Sem bil li srečen? Ne! Nesrečen? tudi ne. Dobil sem takoj službo in dosegel visoko mesto v svojem poklicu. Druga stran mojega življenja pa je temna. Povedal bi Vam kaj več, a Vi, mladi prijatelj, tega še sedaj ne boste razumeli in bog daj, da ne bi nikoli.“

Vzdihnil je globoko, ustnice so se mu stisnile, oči pa so mu žarele kakor oglje.

„Da, dobro dekle je bilo, a visokega stanu. Glejte, nikoli nisem zahteval od ženske drugega, kakor ljubezni in da me je ljubila vdano. Oglasil sem se pri njenih stariših; ti pa so hoteli vedeti, kaj je bil moj oče, stari oče, in vsi očetje do petnajstega očeta nazaj. Kaj je bil moj oče, sem jim povedal, za starega očeta seveda nisem vedel. Rekli so, da sem na cesti rojen, naj le grem.

Šel sem in nisem se ozrl na hišo, kjer je bil žaljen moj ponos radi tega, ker je oče grešil. Pač mi je bilo hudo za Ido, pa kaj sem hotel. Jokala je mnogo in me pismeno vabila, naj se vrnem, a se nisem mogel.“

Služkinja je prinesla čaj na mizo in prižgala svetilko. Vrgel je cigareto skozi okno, porinil trtne mladike nekoliko nazaj in ga zaprl.

Zunaj pa je bil lep večer . . .

Moj prijatelj Albin, ki okuša sladkosti in bridkosti študentskega življenja v Pragi, me je prišel obiskal lanske počitnice. Že prej sva se bila domenila, da ob tej priliki obiščeva kako višjo goro v naši okolici. Laziti s pravimi turisti po gorah mi že od nekdaj ni dišalo, ker ljubim svoje kosti nad vse, a z Albinom sem vendar rad šel, saj sva bila v tem športu približno enako izurjena, to se pravi, toliko kot nič. Nekoč sva pač izkušala svoje moči na širokem Blegašu, pa nama je že sredi pota zmanjkalo kruha in pristnih kranjskih klobas, ki sem jih bil brez očetovega dovoljenja nabasal v svoj nahrbtnik.

Videč, da s slabo podkovanimi črevlji in z nezadovoljnim želodcem ne prideva daleč, sva jo ubrala nazaj v ravnino in gledala rajša z gostilniškega vrta častito glavo velikana Blegaša. Midva z Albinom sva namreč mnenja, da prazen želodec ne uživa s posebnim veseljem naravnih krasot, dasiravno trdijo nekateri, ki pa niso tako prozaični kot midva, da so umetniki ravno v najbolj „suhih“ letih dovršili največje umotvore. No, midva ne spadava v to vrsto ljudi, zato tudi nisva marala uživati krasot z nezadovoljnim želodcem.

Epilog k moji prvi turi je napravil oče. Ko sem prišel domov, mi je prav resno rekel: „Klobas mi pa ne boš hodil jest na Blegaš! Saj ti jih doma ne branim, ampak v gore hoditi zato, da človek lažje jé, se mi zdi pa že več kot neumno.“

Tako prozaičen je bil očetov nauk; a ni mu zameriti, ker on je kmet in ne razume ničesar o lepoti večerne zarje in o bisernih kapljicah, ki se bleste po travi ob vzhajajočem solncu in ki gasijo žejo in tešijo lakoto modernim poetom . . .

Poskusila sva tedaj z Albinom drugič svojo srečo kot turista. S pošteno založenimi nahrbtniki sva krenila neko jutro prav zgodaj v goro. Tri dni sva opazovala barometer, ki je ves čas trdovratno kazal „lepo“ in bila sva prepričana, da ostane tako vsaj še četrti in peti dan. Zato sva bila prav židane volje, ko sva korakala skozi redke smrekove gozde po pobočju sinega velikana.

Gora, ki sva jo mislila podjarmiti, je čez dva tisoč metrov visoka in kdor je bil že na njej, menda lahko reče, da je že kos turista. To slavo sva si hotela zaslužiti tudi midva in pot za slavo, tako pravijo, je sladka. Nama pa ni bilo nič kaj sladko, ko so se nehali gozdi in je začelo solnce neusmiljeno pripekati. Sopara naju je popolnoma zmagala in niti govorila nisva več dosti. Zdelo se mi je, da sva taka kot vojaki, ki korakajo po neznosni vročini, vsi prevezani in obteženi, vsak vtopljen v svoje misli, koliko časa bo trajalo še to enakomerno stopicanje, čemu jih gonijo čez njive in travnike, pa še lačne povrhu . . .

Tudi najine poti ni hotelo biti konec. Prav vesela sva bila, ko sva zagledala hiše najvišje vasi v našem okrožju. Tedaj so se nama šele razvezali jeziki. Sklenila sva, da tam malo počiva in šele popoldne nadaljujeva pot proti pastirskim kočam, do katerih je bilo od vasi še dobro uro. Pot do njih pa je bila od zadnjega deževja vsa razorana in na mnogih krajih razdrta, kar se je videlo že od daleč. Namenila sva se, da pri pastirjih prenočiva in drugo jutro prav zgodaj nadaljujeva pot proti vrhu.

Popoldne nekako ob dveh, ko sva se prav dobro odpočila, greva zopet naprej. Nekako sredi pota sva bila, v najhujšem bregu, ko zagledava nad sabo prav grozeče oblake. Zapihal je močan veter in takoj nato so začele padati deževne kapljice.

„Kaj pa sedaj?“ vprašam Albina.

„Jaz rajši nazaj kot naprej!“

„Jaz tudi!“

In ubrala sva jo nazaj proti vasi. Tam sva imela vsaj zagotovljeno streho in posteljo.

Iz posameznih kapljic je nastal v kratkem pravi naliv in bila sva že mokra do kože, ko sva prišla do prve kočice. Kar planila sva noter in prosila, naj nama odstopijo prostor, kjer bi se lahko preoblekla. Stara ženica naju je peljala v čumnato. K sreči sva imela še vsak po eno srajco v nahrbtniku, ki se je sedaj prav prilegla mokremu životu.

Ko sva bila gotova, naju je starka povabila v sobo. Čuden duh nama je udaril v nos, ko sva stopila noter. Najbrž niso leto in dan odprli nizkih oken. V enem kotu sobe je stala miza, v drugem peč, v tretjem pa postelj, na kateri je ležal fant dvajsetih let. Nezaupno naju je gledal, ko sva stopila, ugibajoč gotovo, kaj iščeva pod njihovo streho, odkod in kaj sva. Bil je tako zavit v cunje, da pač ni mogel slišati, kako šumi zunaj dež in da sva se zato prišla vedrit.

„Kaj pa je sinu?“ vpraša Albin ženico, očitno fantovo mater.

„Uroke ima, gospod! Ravno se pripravljam, da mu jih preženem,“ odgovori mati.

„To pa komaj vem, kaj je. Pri nas noben človek ne veruje več, da so uroki,“ pripomnim jaz.

Ženica me hudo pogleda in reče precej neprijazno: „Ne veruje ne, seveda ne veruje! Ljudje ste dandanes tako neverni, da še svetih stvari ne verujete. O, uroki pa so in tudi preženejo se! Zagovoriti jih je treba, pa vsak ne zna tega. Jaz jih vedno sama odpravim. Ampak prav nič se ne smejite, takoj boste videli, kako se to naredi.“

Nato ženica odide iz sobe. Medtem sva se midva pogovarjala z bolnikom, ki je tožil, da ga boli glava in da so to gotovo uroki krivi. Pojasnil nama je tudi v kratkem, kako mati zdravi to bolezen, kar nama je bilo pri poznejšem materinem ravnanju prav dobro pojasnilo.

Kmalu stopi ženica spet v sobo in gre k bolnikovi postelji. V eni roki je imela posodo blagoslovljene vode, v drugi pa kovinsko pokrovko za lonce, na kateri so bili trije žareči oglji. Zdaj prime ženica prvi ogelj, ga vrže v blagoslovljeno vodo in reče: „Od vode.“ Isto naredi z drugim odgovarjajoč: „Od sape.“ In ko vrže tretji ogelj pravi: „Od zleht' človeka.“

Sin nam je že prej pojasnil, da je človek takrat uročen, če se oglji potopijo. Kateri se prej potopi, od tiste stvari je človek uročen. Sedaj se je potopil najprej drugi ogelj, tedaj naj bi bil fant uročen od sape. — Če se pa oglji ne potopijo, ima človek kako drugo bolezen.

Sedaj ženica nadaljuje: Vzame prvi potopljeni ogelj, ga vrže čez rame, ne da bi se ozrla, nekoliko pljune za njim in pravi: „Solnce mine.“ Ravnoisto naredi z drugim in reče: „Rosa gine.“ Pri tretjem pa: „In tudi uroki morajo iti proč!“ Nato poda bolniku blagoslovljeno vodo, ki jo je ta popil do polovice.

S tem je bil končan, za naju tako zanimiv prizor. Ženica se obrne proti nama, ki sva stala sredi sobe in reče: „To mora pomagati!“

„Ne morem vam tega verovati,“ pravim jaz.

„Vidva sta brezverca! Sveti evangelij, kolomonov žegen, pa tole zagovarjanje svet gori drži!“ Na te besede, izgovorjene že v pravi jezi, je ženica smuknila skozi vrata, ki jih je s tako silo zaloputnila, da se je stresla cela hiša.

Uvidela sva, da se nama zna še kaj neprijetnega pripetiti, če hitro ne odideva. Darovala sva nekaj bolnemu fantu in jo hitro odkurila. Starke nisva videla več.

Tisti dan nisva šla dalje proti pastirskim kočam. Ko sva prišla iz one negostoljubne hiše, je rekel Albin: „Ali greva naprej ali nazaj?“

„Kakor hočeš,“ mu pravim.

„Meni se zdi, da sva videla dovolj. Z nobene gore nimaš takega obzorja, kakršno se nama je odprlo v tej koči . . . Jaz se vrnem!“

„Jaz tudi!“

In odšla sva zopet navzdol globoko zamišljena . . .

Pred kratkim sem slišal, da je oblast nameravala ustanoviti v oni vasi šolo, ker otroci sploh nikamor ne hodijo k pouku zaradi prevelike oddaljenosti. Toda občinski očetje so se z vso silo uprli tej nameri.

Šli so celo možje iz vasi k poslancu onega okraja in ga prosili naj preskrbi, da bi jih oblast ne prisilila k temu.

„Kdo bo pasel naše ovce in koze?“ so tožili odposlanci vaščanov.

Gospod poslanec jim je trdno obljubil svojo pomoč in preskrbel je res, da mladina iz one vasi še dalje nemoteno pase svoje ovce in koze . . .

OB CERKNIŠKEM JEZERU.

Krasno je! . . . vzkliknil je že marsikateri ob obrežju tega čudnega jezera. Najbolj prijetno je tu v pomladnem času, ko večno solnce drami s svojo gorkoto iz zimskega spanja vso naravo. Ako stojiš na obrežju cerkniškega jezera, se ti nudi že čaroben pogled po okolici. Pred teboj leži veliko, široko jezero — desno orjaški Javornik, pokrit v podnožju z iglastim, višje pa z listnatim drevjem — levo se dviga proti nebu zelena Slivnica, pokrita delamo z malim grmičevjem — pred teboj Križna gora z belo cerkvijo. V daljavi pa zreš pred seboj Snežnik; ponosno, kakor kak orjak se dviga proti nebu.

Za teboj pa je raztresenih več vasic. Pogled se ti vstavi na veliki skalnati steni, kjer se vali jezero v močnih valovih pod zemljo, ter na razvalinah starega gradu. Tu in tam opaziš belo cerkvico, ki se dviga s prijaznega holmca proti nebu. Polagoma dvigajoča, z malimi hribčki posuta strmina se vzdiguje vedno višje in višje, dokler ti ne zapre pogleda v daljavo.

Stopi za malo časa v čoln ter se pelji po jezeru. Rahli valčki prijetno zibljejo preprosti jezerski čoln. Tu te iznenadi tropa divjih rac. Dvignila se je tik pred čolnom v zrak, ter v divjem kričanju leti proti gozdu. V neposrednji razdalji slišiš kričanje divjih gosi. Iz vode se ti prikaže potapljač, ki nekaj časa flafota nad vodo, potem pa zopet zgine. Tam zagledaš rujavo srno, katera si je prišla k jezeru gasit žejo. Ves čas pa plešejo krog čolna ribice; prikazujejo se na površje in zopet zginavajo v jezersko globino, prav kakor da bi tebi igrale.

Priveslal si do kraja, do podnožja Javornika. Izstopi! Pojdi malo v temen gozd, odpočij se na gozdni tratici, na mehkem mahovju, natrgaj gozdnih cvetic, praproti in bršljana. Poslušaj ptice, ki v pomladni radosti žvrgole svojo pesem, šumenje vetra v vrhovih dreves in se vrni v čoln. Hladni vetrič ki piha za teboj, bo gnal čoln v pristan, kjer si vstopil.

Ko se vračaš domov, morda sklepaš, da zopet v jeseni obišeš ta kraj.

Kako se boš začudil! Onega valovja, ki je spomladi zibal tvoj čolnič — ni več. Zginilo je pod zemljo. Kjer je stala prej voda, kjer je zibal veter male valčke, ki so odbijali srebrno-svetle solnčne žarke — se razprostirajo sedaj travniki. Pojdi čez par suhih struh med visoko travo. Nevede kdaj, si že med skoraj dva metra visokim bičevjem. Razgled po okolici se ti vsled tega zapre, le proti nebu ti je prost pogled. Slišal boš neko žvenketanje, a videl ne boš nič. Če greš proti strani, odkoder prihaja žvenkujoči glas, prideš do — kosca. Kjer je spomladi ribič s čolnom veslajel lovil v svoje mreže ribe — se sedaj muči kosec. Po čelu mu lije pot — njegova kosa, podirajoč to močno bičevje — pa prijetno zveni. Od druge strani ti vdarja na uho petje grabljic, ukanje pastirjev in glasovi kravjih zvoncev. Pojdi

dalje! Med bičevjem se potikajo mlade račiče, ki se kaj spretno umikajo tvojim korakom. Prišel boš tudi do par izvirajočih studencev, kjer si lahko pogasiš žejo.

Obrni svoj korak levo proti gozdu. Kreni na otok „Goričico.“ Ker si od težke hoje, po zverženih tleh utrujen ter od pripekajočega solnca razgret — vlezi se pod košato jelko. Prijetno pihljajoči veter pa ti bo hladil čelo. Tu se ti odpre razgled po celi jezerski ravnini. Krog jezera polno vasic — po belih cestah polno voz, ki prevažajo blago iz Rakeka proti Hrvaški meji — pred teboj pa mrgoli v visoki travi in bičevju polno ljudstva. Eden pred drugim hiti pospravljat svoje pridelke, ker se boji, da mu jih jezero pri svojem nastopu ne zalije. Zdi se ti, kakor bi bila vsa ravnina veliko mravljišče.

Vstani, pojdi ob gozdu proti „Karlovci.“ Tu prideš najprvo do „Skednence“, katera pri nastopu jezera v veliki množini bljuje vodo. Zunaj široka odprtina, katera se pa polagoma zožuje, ti nudi, da si lahko natrgaš lepih kapnikov.

Solnce se je začelo nagibati, dolga senca jelk se razteza vedno bolj in bolj. Pospeši korak, da prideš v pravem času na pot, ki te bo vodila proti domu. V malem času si pri „Karlovci“, kjer ima jezero glavni odtok. Tudi tu se dobe lepi kapniki. Delj časa greš lahko nemoteno pod zemljo, dokljer ti ne zastavi pot velika skala. Ako se splaziš mimo nje na ono stran, zapaziš polno votlin, po katerih se razgublja voda. Naprej se podajati brez vodnika, bi bilo nevarno.

Solnce se je spustilo že precej nizko; s svojimi žarki obseva le še vrh Slivnice. Izza Javornika pa so se začeli prikazovati temni oblaki, katere veter potiska vedno naprej. Vedno bolj se pripravlja na dež. Lahek grom in redke kapljice te spremljajo na poti proti domu. Hladen dež začne namakati zemljo. Struge v jezeru se začnejo polniti, podzemeljske jame začno bljuvati vodo in čez par dni zopet lahko sediš v čolnu, ki se bo prijetno zibal v rahlem valovju . . .

RADIVOJ REHAR:

STRAŠILO.

Ko sta mi umrla oče in mati, sem bil star komaj dvanajst let, nisem vedel, kam bi se obrnil. Tedaj pa me je rešil sosed Jarnik s tem, da me je vzel za hlapca. Ostal sem pri njem do tedaj, ko se mi je prigodila ta zgodba. Smešna se je zdela drugim, toda zame je bila grenka in sramotna.

Pol ure od naše vasi je vas Graščani; tam je tisti čas služila pri bogatem kmetu Halupi brhka Jana in jaz sem jo ljubil, vse bi bil storil zanjo, če bi mi bila ukazala iti v pekel, jaz bi bil šel. Pa tudi ona me je ljubila. Skoro vsak večer sem hodil vasovat k nji v Graščane. Lepo je bilo tiste čase, neizmerno lepo. Pa kakor ima vsaka dobra reč tekmece, tako sem jih imel tudi jaz v svoji ljubezni. Vaški fantje so mi zavidali

mojo srečo ter so na skrivnem tuhtali, kako bi me enkrat za vselej spravili s potu.

Bila je pusta jesenska noč, ko sem se napotil po navadi k svoji Jani.

„Veš, kaj meni se zdi, do bo najina ljubezen končala nesrečno!“ mi je rekla, ko sem prišel na sestanek.

„Zakaj?“ sem jo vprašal začudeno; kajti tedaj sploh nisem verjel, da bi se mogla tudi najina ljubezen kedaj končati.

„Glej!“ je nadaljevala, „sovražnike imava, naši fantje te gledajo postrani in . . .“

„Zavidajo mi, ker me imaš rada!“ sem jo prekinil.

„Zavidajo ali ne zavidajo; toda jaz se bojim zate. Vsak večer, ho odhajaš, se mi zdi kakor, da te ne bodem nikdar več. Lahko te napadejo, ranijo ali pa celo vbijejo!“ takrat je naslonila glavo na moja prsa ter zaihtela. Meni se je smilila.

„Ako jih pride sto, jaz se jih ne bojim; bil se bom z vsemi, saj bodem vedel, da se bijem zate, zlata moja Jana.“

Ko sem se vračal domov, je gosta megla ležala nad zemljo. Ko sem prišel do sredine klanca, sem v trenutku začutil na sebi več rok; nič ni pomagalo suvanje in brcanje, dvignili so me ter me odnesli v napol podrto koč, katere gospodar berač Udav se je bil ravno teden poprej preselil v novo iz osmih desk zbito hišo. Tam so mi najprej vtaknili kol skozi rokava, tako, da sem imel roke raztegnjene, potem so me ovili na trdo in gosto s turščnimi kitami, obraz počrnili, na glavo pa so mi privezali raztrgan širokokrajnik, katerega je bil rajnki gospodar Udav pozabil vzeti s seboj na oni svet. Takega so me nesli na ono mesto, odkoder so me bili odnesli ter me popustili.

Z velikim trudom in polževo počasnostjo sem prestavljal oviti nogi, danilo se je že, a jaz sem bil komaj na polovici pota. Premišljal sem, kaj naj storim, v vas tak nisem smel, človeka ni bilo nobenega, sam si pa tudi nisem mogel pomagati. Tedaj mi je padla v glavo druga misel. Bil sem ravno poleg Halupovih njiv; v eni je bilo še žito in v ono sem se postavil — kot strašilo. Mislil sem si: ko bo šel kak človek mimo, ga poprosim, da me reši iz tega mučnega stanja in nihče razen naju ne bode vedel, kaj se mi je prigodilo v tej prokleti noči. Toda motil sem se . . .

Sedmico je zvonilo in tedaj je prišla Jana obirat peso; počasi je pribrala do mene ter se vstavila.

„Kakšna lepo strašilo smo dobili nocoj!“ je govorila sama s seboj.

Sram me je bilo, toda vendar sem se ojunačil ter jo poklical.

„Jana!“ sem zaklical bolj na lahko. Prestrašena se je ozrla.

„Jana! jaz sem, reši me! Jana!“ Toda Jana je bežala kolikor so jo nesle noge.

Čakal sem drugega.

Ni preteklo mnogo časa in proti meni se je bližala cela procesija mož, žen in otrok; skoro vsi prebivalci Graščanov so šli gledat živo strašilo. Jana jih je vodila. Počasi in s strahom so se mi bližali; spredaj moški, zadaj ženske in otroci.

„V imenu Jezusa Kristusa in vseh svetnikov in svetnic božjih: povej nam, ali si duh ali človek in kaj želiš od nas?“ je spregovoril pobožno odkriti Halupa.

„Nisem duh, ampak sem človek. Jarnikov hlapec sem; vaši fantje pa so me po noči ovili in postavili sem!“

Tedaj so me rešili ter odnesli domov, sam nisem mogel hoditi, ker sem imel preveč zatekle noge.

Štirinajst dni sem ležal bolan in med tem časom sem zvedel, da je Jana odšla po svetu. Hudo ji je bilo, ker je bila ona kriva moje sramote. Ko sem ozdravel, sem šel tudi jaz za Jano, toda nisem je videl nikdar več.

Štirideset let je preteklo od tedaj, a še vedno se spominjam onih žalostnih dni.

* * *

To zgodbo nam je v vaški gostilni pripovedoval star Čeh; smejali smo se in tudi on se je smejal; kajti, davno je bilo in zato je bilo pozabljeno.

Prevzetnost.

A.: „Zakaj pa ste se sprli s profesorjevo gospo?“

B.: „Pomislite, ta nesramna oseba mi je napisala v spomenik navodilo za kurjo juho, ki jo je prej pri meni jedla.“

Trinajst.

„To je že trinajsti človek, katerega smo povozili, naj to le ne pomeni kako nesrečo!“

POLITIČNI PREDAL.

Iz šlezjskega deželnega sbora.

(Deželnozborna črta.)

Piše Frančišek Černý.

V zadnjem dež. zborovanju, ki je bilo prekinjeno v sušcu, je kazalo sicer mirno obzorje šlezjske deželne zbornice hudo nevihto. Pretilni vihar slovanske obstrukcije je vzburkal dozdej mirno zrkalo zbornice z obstrukcijskimi valovi.

Sovražna, kakor povesod, nemška večina je po krivici dolgo let že zavračevala predlog, pravzaprav odobrenje novih šolskih zakonov, preprečala je sklenitev nove postave, ki bi se vjemala z dravstvenimi zahtevami sedanje napredne dobe. Najpoprej se je v nekaterih sejah razpravljalo o novem šolskem zakonu in „Slovanska Petorica“ je zbrala vse svoje moči, da varuje pravice slovanske večine v deželi, ki jo po krivici v dež. zboru zastopa samo 5 slovanskih poslancev, ki morajo zoper petkrat večje število nemških poslancev hudo braniti pravice Slovanov.

Slovanska Petorica je dosegla le neznatne izpremembe v predlaganem načrtu šolske postave. V poglavitnih točkah so slovanski zastopniki popolnoma pogoreli, ali zdaj se je tudi prvokrat pokazala na beli steni šlezjske dež. zbornice roka, ki je pisala tajinstvene besede: Mene, Tekel, Fares . . . ter s tem napovedala slovansko tehnično obstrukcijo v zbornici.

Slovanski poslanci, ki so marali za druge važne gmotne vspehe, ki jih je predlagani načrt nudil šlezjskemu učiteljstvu brez razlike narodnosti, so se uklonili nemškemu nasilju ter prenehali od obstrukcije.

Obstrukcijska roka pa je še enkrat žugala šlezjski dež. zbornici, da jo bo zadrila. To je bilo ob priliki, ko se je razpravljalo o zdravstvenem zakonu.

Vsak narod potrebuje ter si želi zdravih ljudij. Zdrava mladina, zdravi možje in žene, zdravi starčki in starke so blagoslov in moč vsakega naroda. Zato so tudi vsi poslanci brez strankarstva zahtevali v dež. šlezjskem zboru, naj se uveljavi postava, ki bi ugajala potrebam vseh slojev vseh treh narodov, ki prebivajo v Šleziji. Kako se je treba boriti zoper alkoholizem, ki tako hudo razsaja v okolici velikih industrijalnih zavodov pri Moravski in Šlezjski Ostravi, kako je skrbeti za mladino in stare ljudi, kako se je treba upirati nalezljivim boleznim v šlezjski kneževini?! Šlezija potrebuje zdravnikov, ki morajo, skrbno in vestno lečiti bolehe Šlezijce, varovati zdrave pred bolniki, dajati zdravim dobre nasvete zoper razne bolezni, izgojevati zdrave Čehe, Poljake in Nemce.

Samó ob sebi se razume, da je Slovanska Petorica zahtevala za Čehe in Moravce česke zdravnike, za Poljake poljske in

za Nemce nemške. Saj iz tega izvirajo hude posledice, ako zdravnik ne zastopi in ne razumi bolnika.

Zaman se je upirala Slovanska Petorica zoper ustanavljanje nemških zdravnikov v čeških občinah.

Razvidno je, da so se pri natančni razpravi o zdravstvenem zakonu premotrivali razni vzroki demoralizacije, degeneracije in stvari, ki kvarijo zdravje Šlezijcev ter so bila predlagana sredstva zoper vse te spačenosti in pomanjkljivosti.

O dejstvu, da so si zastopniki nemške trgovine in obrtnije prizadevali pri razpravi o zdravstvenem zakonu pridobiti zase kolikor mogoče največ dobička in koristi, ne bo nihče dvomil, ki prav pozna šlezijске razmere.

Predsednik Slovanske Petorice, Dr. Ivan Michejda, ki je bil izvoljen v predsedstvo po ranjem vodniku in znanem rodoljubu Dr. Fr. Strařilu, je sklical slovanske poslance k zaupni seji v Opavsko Čitalnico, ker je že sprej v zbornici sklenil, da bo treba paralizirati nemško osvojevalnost in moč via facti.

Zbrali so se tedaj v Narodnem domu v Opavi. Veliko Čehov in Poljakov se je udeležilo te seje in mi prijavljamo zanimivo posvetovanje tudi svojim čitateljem.

„Nemška deželnozborna večina je nas pri razpravi o šolskem in zdravstvenem zakonu s svojimi glasovi premagala v svojo korist,“ je dejal Dr. Michejda pri otvorjenju seje, „toda mi se vzlic temu lahko še upremo hudovolji Nemcev. Nemška gospoda je v dež. zboru določila nemške zdravnike za slovanske kraje in krivični zdravstveni zakon bo gotovo tudi predložen cesarju, da je potrjen.

Mi za svoje ljudi imamo v Šleziji že dosti čeških in poljskih zdravnikov. Zakaj klicati nemške zdravnike? Sloveči češki narodnjak Rieger je razglašal geslo: Svůj k svému! Enako kličem tudi jaz danes svojim cenjenim tovarišem, kličem vsem slovanskim bratom, ki so se udeležili današnje seje, kličem vsem Slovanom v Šleziji: Čeh v Šleziji v potrebi naj pokliče svojega češkega zdravnika, Poljak pa svojega poljskega!“ (Klic: saj imamo dosti svojih slovanskih zdravnikov!)

Dr. Michejda je potem podelil besedo češkemu poslancu in županu mesta Šlezijске Ostrave, ki je pravil: „Velecenjeni prijatelji! V današnji deželnozborni seji so nekateri nemški poslanci, kakor Josephy, Andrautschke, odpadnik Koždoň in drugi govorili tudi o trgovskih koristih zdravstvenega zakona.

Svoj k svojemu in vselej po pravici! Tako naj bo, velecenjeni zborovalci! Drage volje porabljam priliko, da vam svetujem, kako se je treba zoperstavljati nemškemu nasilju. Zdravnik predpiše bolniku zdravilo. Vsako zdravilo je izdelek kakega zavoda. Nemški zdravnik predpiše seveda zdravilo samo iz nemške tovarne. Najbolje je seveda, ako ni treba klicati zdravnika in rabiti zdravila, a tukaj je prvi pogoj redno življenje. Svoje zdravje

moramo boječe varovati, da ni treba vsak hip klicati zdravnika. Največji sovražnik človeškega zdravja je — alkohol — posebno pri nas v ostravskem in tješinskem kraju ima veliko svojih oboževalcev. Vse pametno ljudstvo se vojskuje zoper alkohol, tudi v našem češkem narodu, hvala Bogu, vspešno napreduje abstinentno gibanje. Kaj je v resnici dobro, zdravju in človeškemu blagostanu sploh koristno, gotovo zmaga povsod in med vsemi narodi.

Jeruš in drugo žganje razširja pri nas vrste nezakončičev in množi degeneracijo. Ako hočemo uničiti pogubni alkoholizem, moramo razširjati in priporočevati sadne, nestrupene pijače, ki so bolj okusne in zdrave kakor ta najdražji strup — alkohol — naj si že ima kakršno koli ime. Nočem tu napravljati kako reklamo, toda zasluga je vselej časti vredna! Naravnost občudovati moramo pogum in podjetnost našega človeka, ki se ni vstrašil ničesar, da le izumi iz izdelka nekaj, kaj ljudstvu, posebno pa nam Čehom, koristi v zdravstvenem in narodnogospodarskem oziru.

Julep, naj si je jabolčni, višnjevi, vinski ali iz robidnic, je res izvrstna pijača! Pri nas v ostravskem kraju bi ne bilo toli bolezní, ako bi Julep zmagal nad alkoholom. Ako nočemo klicati zdravnike, posebno nemške zdravnike, potem od današnjega dne pijmo samo Julep. Od koga? Odkod? Takoj vam povem.

Znano Vam je, koliko tisočakov je neki nemški tovarnar in lekarnar v Opavi žrtvoval, da razširi svoje izdelke po vsem svetu. Mi pa imamo svojega lekarnarja in največjega zdravnika v Pragi. Ta nam pripravlja ne samo imenitne osvežujoče pijače, temveč se briga tudi za izdelovanje zdravih živil.

Izgotavlja juhine konzerve, razne zdravstvene začimbe, peče sladke oblate, toda največjo svojo zaslugo in slavo si je pridobil s svojo žitno kavo — Vydrovko! (Klici: Aha — Vydra! Vydrovi izdelki! Moka za otroke! Destinke! Živio Vydra!)

Potem, prijatelji, ne bomo potrebovali zdravnikov, ne bomo s svojim denarjem mašili žepé naših narodnih nasprotnikov, ne bomo drago plačevali ničvrednih izdelkov, nasprotno pridobimo na zdravju in denarju. Ako bo češki otrok krmljen s češko Vydrovo moko, ako bodo naša dekleta in gospodične rabile samo češke destinke, ako bodo naše matere kuhale samo Vydrovo slovansko žitno kavo, ako bodo možje pili samo Julep, potem se bo pri nas gotovo obrnilo na bolje.“

To je majhna slika iz političnega bojišča v Šleziji, o katerem se še večkrat tukaj zmenimo.

VSEBINA : ZOFKA KVEDER: Alenka. — TILEN EPIEL: Fabula. — LOVRO KUHAR: Dva očeta. — MRGOLÉ: Prvo pismo. — FR. LOČNIŠKAR: V gorah. — J. M. ABLERJOV: Ob cerkniškem jezeru. — RADIVOJ REHAR: Strašilo.

Jahn Alojzija, soproga postajovodje c. kr. drž. žel. v Borovi pri Polički, 8./X. 13: Tukaj imate našega enoletnika Ladička. Vydrovka mu je prav ugajala. Od 6. tedna do 11. mesca je bil izključno krmljen z Vašo izvrstno otroško moko. V petem mescu je že dobil zobke, v 8. mescu je tehtal 10 kg, v 11. mescu pa 12 kg.

Jahúdková Avgusta, učiteljjeva soproga, Jestřebí, p. Brtnice, 6./IX. 13: Prvo naročilo otroške moke smo že porabili, zato si je naročujem znovič 3 kg, katere mi pošljite poštno obratno. Z moko smo popolnoma zadovoljni, naša Berta jo rada zavživa. Vaš izdelek rabimo že pri tretjem otroku.

Jakl Jožef, kmet, Slavětín, p. Bohuslavice na Češkem, 24./IX. 13: Pošljite nemudoma, zaloga se že manjša in otroku se z Vašo moko vselej slajša.

Kabeláč Adolf, Liberec, 26./IX. 13: Tudi jaz Vam pošiljam v album našega Tinčka, ki je 18 mescev star in se je izredil z Vašo moko. Zdaj mu diši tudi Vaša dobra kava. Uvrstite ga med male Vydrovčane.

Kalivoda Jožef, kmet, Trnovo, p. Skalsko, 2./IX. 13: Blagovolite mi zopet poslati Vašo otroško moko, ki se je pri nas izvrstno obnesla.

Kavan Božena, krojačica, Sedlec, p. Nakří, 14./IX. 13: Pošiljam Vam fotografijo naše drobne Božice, katero od 4. tedna krmimo z Vašo otroško moko. Zdaj je 8 mescev stara.

Kocourek K., strojar, Benešov pri Pragi, 9./IX. 13: S tem si usojam izreči Vam prisrčno zahvalo za poslani vzorec Vaše imenitne otroške moke. Ko jo je naš Jaroš prvokrat okusil, noče drugo jesti. Želim Vam in vsem starišem, da ga gledate, kako mu gre v slast. Prikrmujemo ga z njo od 3. mesca in zdaj v 5. mescu je porabi $\frac{1}{2}$ kg na teden. Moko kupujemo pri g. Plachým in jo vsakemu priporočujem.

Kolek Václav, krojač, Březina, p. Břasy, 10./X. 13: Vaša otroška moka je zares blagoslov za otroke. Povsod jo priporočujemo, čudeže dela. Prav zadovoljni smo z njo.

Kříž Ana, posestnica, Sedlec, p. Komářice, 5./IX. 13: Pošiljam Vam fotografijo naše Lidunke, ki je 12 tednov bolehal za črevesnim katarom in zdravnik je nad njo že obupoval. V Vašem časniku smo brali, kako je izvrstna Vaša moka, zato smo si jo takoj naročili. Hčerka je takoj ozdravela, in kakor se vidi na sliki, ji je moka prav ugajala. V 9. mescu tehta 10 kg. Vsakemu jo priporočim.

Kubát Jožef, tesar, Mšeno pri Budyni, 16./IX. 13: Prosim, da mi pošljete 1 kg Vaše otroške moke, ker naši Marti zelo diši.

Kubišta Alojzij, organist, Dobrá Voda, p. Č. Budějovice, 20./IX. 13: Vaša otroška moka se je izvrstno obnesla. Pošljite zopet 3 kg.

Kučera Arnůst, posestnik, Vysoké ob Jizeri, 23./IX. 13: Pošljite mi 1 kg Vaše izvrstne otroške moke, s katero sem popolnoma zadovoljen.

Lhoták Karol, vrtnar, Nestomice ob Labi, 16./IX. 13: Pošljite mi nemudoma 3 kg otroške moke, da naš mali Vydrovčan ne strada lakote.

Lukeš Jožef, redar, Staré Benátky, 1./X. 13: Prosim, pošljite mi 3 kg otroške moke, ker opazujem, da naša Vlasta, odkar je ne uživa, ni toli živahna in zdrava.

Matouš Otakar, krojač, Trnovany pri Toplicah, 12./IX. 13: Pošljite mi nemudoma 1 kg Vaše otroške moke, naša hčerka je že pojedla vse in se z njo vselej rada posladka. Z moko smo jako zadovoljni.

Mavrenc Vaclav, ključavničar, Suché Vrbno pri Č. Budějovicah, 5./IX. 13: Usojamo si Vam poslati našo malo Manico. Fotografirana je v 6 $\frac{1}{2}$ mescu. Vaša dobra otroška moka njej neizmerno tekne. Kupujemo jo pri g. Králu v Č. Budějovicah.

Merenda Josip, stavitelj, Dědice, Šlezija, 22./IX. 13: Pošiljamo Vam fotografijo našega Adaša — Vydrovčana. Zdaj je 6 mescev star in kakor vidite, gre mu Vaš izdelek v slast. Pošljite nam poštno obratno zopet 2 $\frac{1}{2}$ kg otroške moke.

Michal Jožef, asistent pri drž. železnici, Chropiň na Moravskem, 19./IX. 13: Pošiljam Vam sliko naše Liduške, ki je bila od 2. mesca življena z Vašo moko in še zdaj se z njo rada posladka. Fotografirana je v 15. mescu.

Michal Josip, pismonoša, Chorušice, 15./VII. 13: Blagovolite mi moko nemudoma poslati, ker zaloga je nam že pošla in naše otroče noče brez nje biti.

27. Vladislav Jahn (Borová pri Polički). 28. Vlastica Hrudka (Voušovice).
 29. Adaš Merenda (Dědice). 30. Lidunka Kříž (Sedlec). 31. Edita in Walter
 Guttman (Dunaj). 32. Leja Žitná (Mor. Ostrava). 33. Marica in Božica Čer-
 mák (Král. Pole pri Brnu). 34. Veruška Procházka (Ředhošť). 35. Marica
 Pejš (Květuš). 36. Kornelija Svanda (Miloslava). 37. Marica Hloušek (Stará
 Voda). 38. Rudolf Douda (Čekanice pri Taboru). 39. Zdenica Hozák (Ce-
 tenov). 40. Karol Kabeláč (Liberec).

Mříhlaď Evžen, učitelj, Police p. Bránky, 22./VII. 13: Pošiljam Vam sliko našega „orjaka“ Urha in prosim, da ga uvrstite med druge Vydrovčane. Zdaj je 16 mescev star, tehta 14 kg, ima 8 zobkov in je že shodil. Od 4. mesca je bil krmljen samo z Vašo otroško moko. Ne morem drugače kakor Vaš izdelek vsakemu priporočiti kot najboljše živilo in zdravilo za otroke, kar sem že tudi večkrat storil.

Murđych M., soproga uradnika c. kr. drž. železnice, Šopka, p. Mělnik, 6./IX. 13: Pošiljam Vam podobico ene Vydrovčanke, naše Maničke, ki je fotografirana v 8. mescu. Zdaj je 11 mesecev stara, ima 8 zobkov in je začenja hoditi. Od 3. mesca smo jo prikrmovali z Vašo moko, zdaj že dva mesca pije tudi Vašo dobro kavo. Bolna dozday ni bila. To je že tretji otrok, katerega je izredila Vaša otroška moka. Vsi so popolnoma zdravi in vsak se čudi, kako so močni. Zavaljo tega morem Vaše izdelke vsakemu priporočiti.

Neobálek Jožef, oskrbnik, Rychaltice pri Příboru, 16./IX. 13: Dovoljujem si Vam poslati fotografijo našega Frančka, ki je od 2. mesca prikrmljevan z Vašo otroško moko. Da mu je prav ugajala, se vidi na sliki. Fotografiran je v 8. mescu in tehta 12 kg. Zdaj je 9¹/₂ mesca star in je že shodil. Ima 4 zobke, pri katerih ni bolehal.

Pejš Anastazija, kmetica, Květuš, p. Malá Chýška, 12./IX. 13: Usojam si Vam poslati podobico naših Vydrovčank Maričke in Jarmilke. Starejša Marička je bila od svojega rojstva do 1¹/₂ leta krmljena z Vašo otroško moko, mlajša Jarmilka jo vživa od 6. tedna in obema je prav imenitno dišala.

Peningr Frančiška, c. kr. poštarica, Vel. Pavlovice, 6./IX. 13: Pošiljam Vam sliko svojega vnuka **Janezka**, ki je bil fotografiran v 6. mescu, ko je tehtal 7¹/₂ kg. Mati ga je dojila samo do 5¹/₂ mesca in to še malo. Takoj po njegovem rojstvu smo ga začeli prikrmovali z Vašo otroško moko. Zbolel je za črevesnim katarom, toda kmalu je skolehal, zdaj pa je zdrav kakor bi bil rojen na Gorenjskem. Star je 9¹/₂ mesca in zdaj tehta 10 kg, vsak se mu čudi, kdor ga vidi. Tudi na noge se že postavlja. Za vse to se imamo zahvaliti samo Vaši izvrstni otroški moki.

Pěluha Julij, Rychaltice u Příbora, 16./IX. 13: Dovoljujem si Vam poslati fotografijo naše Micike. Od 6. tedna je prikrmljevana z Vašo otroško moko, s katero se vselej rada posladka. Dozday še ni bila bolna, zraven pa je jako živahna. Fotografirana je bila v 5. mescu. Vašo moko morem vsakemu priporočiti.

Pinkas Emilija, hčerka uslužbenca električnih zavodov, Praga VIII., 20./IX. 13: Od 4. tedna je bila krmljena z otroško moko, podoba kaže, kako ji je ugajala. Fotografirana je v 7. mescu.

Postl Jakob, kočar, Jaronín, p. Brlohy, 20./IX. 13: Pošljite mi 1 kg otroške moke, ker nam že zmanjkuje in naš deček brez nje ni zadovoljen.

Procházka E., trgovka in posestnica, Ředhošť, 22./IX. 13: Pošiljam Vam podobico naše Veruške, katero od 4. mesca prikrmujemo z Vašo otroško moko. Zdaj je 13 mesecev stara, sama že hodi, zraven je vedno čila in zdrava. Pošljite mi zopet 1 kg Vaše izvrstne otroške moke.

Roubal Jožef, tov. delavec, Přívlaky, p. Ponikla, 13./IX. 13: Blagovolite mi poštno obratno poslati 2¹/₂ kg Vaše imenitne otroške moke, toda bržkobrž, ker naša Milica zelo po njej drhti.

Röhrich Beatrica, postajenačelnikova soproga, Svinov, Šteziya, 17./IX. 13: Naš dečko gotovo nebo slaba reklama za Vaš izdelek. Fotografiran je bil v 7. mescu, ko je že brez bolečine imel 2 zobka. Zdaj je 10 mesecev star, shodil je že tudi, a Vašo moko si vedno še želi.

Říha Josip, Vranovice, p. Břasy, 3./IX. 13: Prosim Vas, da mi pošljete 2¹/₂ kg Vaše otroške moke, našega Pepčka redimo samo z njo.

Salač Fran., kmet, Lipník, p. Vlka, 9./IX. 13: Pošljite mi prosim, 3 kg Vaše otroške moke. Naš otrok, čeravno je že 17 mesecev star, vedno jo še pona ter se z njo deli še z drugima dvema Vydrovčanama.

Skála Fran., mizar, Dřenine, p. Třebosice, 5./IX. 13: Pošljite mi poštno obratno 3 kg Vaše otroške moke, ker našemu dečku močno diši. Star je 5 mesecev in tehta 8¹/₂ kg.

Slabý Anton, zastopnik lin. tovarne, Kr. Vinogradi, 15./IX. 13: Usojam si Vam poslati fotografijo našega sinčka Tončka, da spoznate, kako mu prija Vaš izdelek. Zdaj je 6 mesecev star. Pošljite hitro še eno kilo.

Staněk Adolf, krojač, Buč, p. Dolní Bělá, 11./IX. 13: Z Vašo otroško moko smo popolnoma zadovoljni, še več pa naš Franček, ki bi brez nje ne mogel živeti. Pošljite 3 kg poštno obratno.

Šafářovská Ana, kmetica, Klášter, p. Bolehošť, 5./IX. 13: V vrsto drugih Vaših malih častilcev pošiljamo Vam že drugega našega Vydročana Pečka, starega 1½ leta. Z Vašo otroško moko je prikrmiljevan od 3. mesca in še zdaj se ž njo rad posladka. Tehta 15 kg in zraven je jako čil.

Sístek Jožef, krčmar, Vranov, p. Břasy, 14./IX. 13: Pošiljam Vam sliko našega Frančka in prosim, da ga uvrstite med druge Vydročane. Fotografiran je v 10. mescu, tehta 10½ kg, ima 6 zobkov in je jako živahen. Živeli Vaši izdelki!

Švanda Emil, učitelj, Miroslava na Moravskem, 12./IX. 13: Usojam si Vam poslati fotografijo naše hčerke Kornelije, ki je 16 mescev stara, tehta 14 kg in je bila vzrejena samo z Vašo otroško moko, zraven pa ni bila nikdar bolna. Vaša otroška moka je tako koristna, da jo z lahko vestjo vsakemu priporočim.

Vacek Fran, kočar, Mezhoř, p. Chrást u Chrud., 6./IX. 13: Pošiljam Vam sliko našega malega Frančka, ki je bil eno leto življen z Vašo otroško moko, zdaj pa uživa Vašo žitno kavo. Fotografiran je bil, ko je bil 1½ leta star, je vedno čil in vesel, dozdaj še ni bolehal in zato moremo vsakemu priporočiti Vaše izdelke. Uvrstite ga v album Vaših Vydročanov.

Veselý Ivan, skladišče gosp. in šivalnih strojev, Volyně, 18./IX. 13: Pošiljam Vam fotografijo naše Anice, ki je od 2. mesca hranjena z Vašo otroško moko in kakor slika kaže, taista njemu prav ugaja. Zdaj je 10 mescev star in ima 8 zobkov. Moko kupujemo v trgovini g. Slabý, trgovca v Volini.

Vlachynská Ela, uradnikova soproga, Luhačovice, 6./IX. 13: V prilogi pošiljamo Vam sliko našega Lojzeka. Ta je pristen Vydročan, kajti od svojega rojstva je krmljen samo z Vašo otroško moko. Zdaj je 10 mescev star in tehta 11½ kg, to je gotovo najboljša reklama za Vaš izdelek. Prijavite ga, prosim, v Vašem časniku.

Waňátko Karol, pasar, Jablonec ob Nisi, 22./IX. 13: Dovoljujem si Vam poslati sliko našega dečka Dragotina in prosim, da ga uvrstite med druge Vydročane. Zdaj je eno leto star in tehta 10 kg. Od 4. mesca je prikrmiljevan z Vašo otroško moko, ki mu je šla, kakor kaže slika, imenitno v slast, zato jo bom tudi vedno priporočal.

Zaplatílek Josip, kmet, Smilovice, p. Luštěnice, 15./IV. 13: Pošljite nam k malu Vašo otroško moko, ker nam že nestaja in naš sinček ne more brez nje biti, tako se je nanjo navadil.

Žitna Marija, tajnikova žena pri rudarjih, Mor. Ostrava, 30./IX. 13: V prilogi pošiljam sliko naše Leje, ki je 5½ mesce stara in živi samo od Vašega izdelka.

Grahova juha

Naš novi izdelek! Za izdelovanje grahovitih juhinih konzerv smo napravili posebni mlin.

Zdaj pa ponujamo tudi grahovo moko in jamčimo, da je pristna in čista. Ta moka se lahko rabi za napravo grahove juhe, grahove kaše (močnika) in tudi grahovitih karbonadk (hlebčkov). Priprava je lahka in hitra.

Zavoječek 1¼ kg stane K 1.—.

Naročite si jo zraven drugih izdelkov, samo poleg kave se ne more pošiljati.

Priznanja o Vydrovem „Buhtinu“.

Dvořák Anton, kovač, Vyžerovice, p. Mochov: Pošiljam Vam K 2— za Vaš izvrstni „Buhtin“. Popolnoma smo ž njim zadovoljni. „Buhtin“ je res nenadomestljiva začimba. Buhteljni in potice so ž njim nedosežno okusni. Ob priliki ga vsakemu priporočimo.

Hornek Bog., c. kr. višji oficijal, Chrudim: Objavite mojo izjavo, da je Vaš „Buhtin“ neprekosljiv in ni pameten, kdor si ga za potice ne naroči.

Kuta Matija, krčmar, Cehnice: Vedno sem slišal hvaliti Vaš „Buhtin“, da baje potice ž njim neizmerno diše, zato mi ga pošljite steklenico na poskušnjo. Tudi Vašo izborno kavo pošljite mi zraven, ker brez te ne moremo biti in jaz jo vsakemu priporočujem. Veliko uspehov želi Vam Vaš zvesti „Vydrovčan“.

Lajtr Jožef, izk. podkovar, Násilnice, p. Bakov: Blagovolite mi poslati poštno obratno 1 steklenico „Buhtina“. Toda le hitro, ker v nedeljo imamo tukaj žeganje in brez „Buhtina“ bi se ne posrečilo.

Meloun Ivan, mlinar, Vladislava: . . . obenem mi pošljite 1 steklenico „Buhtina“ in sicer kmalu, da imamo vesele praznike.

Rabas Božena, oskrbnikova soproga, Vysoké Mýto: Končno moram Vam naznaniti, da sem bila iznaredjena zaradi kakovosti Vašega „Buhtina“, ki popolnoma zmaga vsako dišavo, ki jo dajajo kuharice v pecivo.

Soldán Cyril, kmet, Pivina: Čista resnica je, da, ako človek pogleda potico, zabeljeno z „Buhtinom“, takoj se razveseli. Izkušen človek na to reče: To je zdravje! Objavite to v „Dom. Prijatelju“, naj tudi ljubi Slovenci zvejo, kako so dobri, koristni in okusni Vaši izdelki.

Votánek Karol, delavec, Malé Záblati, p. Nakří: Pošljite na moj naslov 6 steklenic „Buhtina“ po K 1.—. Pošljite nam tudi zlato Vašo žitno kavo, ker je že v posodi zmanjkuje. Posebno pa se zopet veselimo Vašega „Buhtina“, ker ta nas vselej spravi v židano voljo.

Pošljite na moj račun: izdelke, če podčrtati naročene (Blagovolite že podčrtati naročene izdelke, da se izognemo pomotam.)

Kg.	Šekl.	Šekl.	Vrsta blaga	Cena		Skupaj	
				K	v	K	v
			„Vydrovke“ žitne kave	4	50		
			Otroške moke	2	40		
			Steklenico za 1 kg otroške moke	—	80		
			Zuhinih konzerv, mešanih v posameznih porcijah	1	50		
			Zuhinih konzerv: gobove, grahove, lečne, rezančne in riževe d 1/4 kg škatlja	1	50		
			Zuhinega pridelka 1/4 kg steklen.	1	50		
			Oblatov maslenih škt. 25 kmó.	2	—		
			„Destin“ „ 40 “	2	—		
			„Dezeri“ „ 50 “	3	—		
			Šumečih bonbonov „Fimbo“ škt. 50 kmó.	2	—		
			„ „ „Fimbo“ škt. 40 kmó.	2	—		
			„ „ „s eidrom“ škt. 50 kmó.	2	—		
			Sačni bonbon „Bene“ škt. 25 kmó.	1	—		
			Buhtina, steklenica 1/2 kg	1	—		
			Bortice franc. (mleže) 1/2 kg stekl.	1	—		
			„ kremž. (zrnate) “	1	—		
			„Julipa“				
			Skupaj . . .				

„Vydrovko“ pošiljamo popolnoma posebej in vedno franko. Ostale izdelke pošiljamo franko le, ako presega račun K 6.—. „Julip“ pošiljamo le po železnici, vedno nefrankovano.

Cenik naših izdelkov :

Vydrova žitna kava poslana posebej v plat- nenih vrečkah, poštnine prosta 5 kg. K	4.50
Otroška moka v zavitkih 1 kg.	2.40
Juhine konzerve (grahova, gobova, lečna, riževa in rezančna) v škatlji s 25 por- cijami	1.50
Juhin pridatek, stekl. 1/4 kg.	1.50
Šumeči bonboni »Ambo« 50 kmd. K 2.—, 40 kmd. K 2.—, »s sidrom« 50 kmd. v škt.	2.—
Sadni bonbon »Bene«, 25 kmd.	1.—
Masleni oblatti, zavitek s 25 kmd.	2.—
Oblatti »Dezert delikat« zavitek s 50 komadi	3.—
Oblatti »Destin«, s sadnim okusom, zavitek s 40 kmd.	2.—
»Buhtin«, začimba za pecivo v 1/4 kg. stkl.	1.—
Goščica po franc. in kremškem načinu po 1/2 kg. stekl. po	1.—
»Julep«, jabolčni 1/2 l. steklenica	—40
višnjevi in vinski 1/2 l. steklenica	—60

Pošiljajte od K 6.— naprej (izvemši »Vydrovko«
in Julepa) pošiljamo franco.

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

Izdaja in za uredništvo odgovarja založnik F. Vydra, Praga VIII. — Tiska B. Holinka, Praga VIII.

Ta list se ne
more pošiljati
kot tiskovina.
Blagovolite
prilepiti vedno
znamko za
5 vinarjev.

Naročnik:

Ime: .....

Stan: .....

Kraj: .....

Pošta: .....

Železniška postaja: .....

Datum: .....

Naznanilo: .....

Vydrova tovarna hranil

Praga VIII.
(poštni urad Praga 22)